

37.
DISSERTATIO JURIDICA,
DE
SPADONUM
EUNUCHORUMVE
JURIBUS CUM PRIMIS
CONJUGIO EORUM,

Vulgò

Rappanen = Heyrath.

PRIOR

Quam

Sub PRÆSIDIO

JOHANNIS BERENT,
U. J. D. SERENISS. ac POTENTISS.
ELECTORIS BRANDENBURGICI JUDICII
AULICI CONSILIARII.

Publicæ Eruditorum Ventilationi submittit

GEORG. HEINRICUS Meißelbach/
Pillav. Boruffus.

IN AUDITORIO MAJORI

D. XXII. Mens. Octobr. Anno M DC XCIV.

REGIOMONTI, Typis RELISNERIANIS.

X. 24
1694, 1

PER-ILLUSTRI GENEROSISSIMO ATQUE
EXCELLENTISSIMO DOMINO

DN. GEORGIO
FRIDERICO à Geyhen/
EMINENTISSIMO IN PRUSSIA
REGENTI, CANCELLARIO ET SUMMI
TRIBUNALIS PRÆSIDI GRA-
VISSIMO,

*Hereditario Domino in Westlinen/ Wolffshöfen/
Wesselschöfen/ Rödersdorff/ Bohren/ &c. &c.*

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

ILLUSTRI GENEROSISSIMO ET EXCELLEN-
TISSIMO DOMINO

DN. SIGISMUNDO
à WALLENRÖD,
CONSILIARIO PROVINCIALI
ET DISTRICTUS FISCHHUSINI CAPITA-
NEO SUMME CONSPICUO,

Hereditario Domino in Kremitten &c. &c.

DOMINO MEO GRATIOSISSIMO.

PER ILLUSTRIS, GENEROSISSIME atque EXCELLEN-
TISSIME DOMINE CANCELLARIE,
DOMINE CLEMENTISSIME.

Reducem Te in Patriam, PER-ILLUSTRIS DOMINE, tot inter-
plausus & innumera vota devotissime salutare quod conatus fue-
rim, ne feras indignè. Lator enim ex toto corde, quod nemi-
nem amplius lateat, SERENISSIMUM Tuum, Virtutum Tuarum
& dexteritatis Admiratorem, in isto Orbis oculo ad Invidiam usque Te
clementissime suscepisse. Promerere hoc honestissimæ Tuæ actiones
& labores in publicum impensi. Quæ enim in hæc Provinciâ Tui fama
& splendor non permeavit illustravitque Honoratiora Nobilium subsellia?
ut per duo ferè lustra jam CANCELLARII & Summi Tribunalis PRÆ-
SIDIS muneribus defunctus fueris prudenter, justè, feliciter. Quod Æneas
Sylvius, mox Pius II. Pontifex Romanus ad Comitem de Basano Schlikium,
trium Imp. Cancellarium in epistolis suis: *Imperator multum Tui est
indigens. -- Perpauci tui similes. Inhonoratam oportet esse Curiam,
nisi & Tu honoreris.* Id PRINCEPS & PATRIA Tua de TE, Excellen-
tissime DOMINE. Et quid multis? Nihil ita Magnificè de TE dici
scribique potest, id Virtus quin superet Tua. Quâ veluti Navis guberna-
tor ab omnibus scopulis & syrtibus Provinciæ nostræ Navim avertis, sa-
luberrimisque Consiliis in-publicam Salutis portum transvehis.
Complectere jam hæc pagellas innatâ Tuâ Clementiâ, quæ tantò
vincit coeteras Virtutes, quantò Tu omnibus Major es; Vale cum Gene-
rosissimâ Tuâ Familiâ & bene velis

PER-ILLUSTRIS TUÆ
EXCELLENTIÆ

*Minimo subjectissimòs
servo*

Weissbach.

ILLUSTRIS, GENEROSISSIME, EXCELLENTISSIME
DOMINE CONSILIARIE PROVINCIALIS,

DOMINE GRATIOSISSIME.

UT hoc, quicquid est, Chartacci muneris, TIBI consecrarem, ILLUSTRIS DOMINE, & obsequium, quod *Tibi* debeo, exigit, & ut hæc, quæ *Tibi* offeruntur, meditata, sub Tuo simul Nomine & auspicio publici juris facta auctoritatis Tuæ scuto protegantur. Ut enim *Sanguinis Tui splendorem & Eminentiam* taceam, ea apud omnes est *Tui Nominis* Fama & reverentia, ut Viri quicumque Primarii TE ambient familiarem; quidni ergo qui Tui mecum indigent præsidio? Tu, qui nascendo Magna meruisti, gradatim apicem conscendere decrevisti; Fortunâ inde non remotus, cui Virtute proximus. Exquisitæ Politioris Literaturæ & Juris Omnis scientia, acquisita ex multis occupationibus publicis prudentia Te Principi acceptum, Patriæ gratum, omnibus reddunt suavem. Ut tamen aliquam audaciæ meæ apologiam prætexam, unde veniæ apud Te mihi locum polliceri possim, est *Illustris Domine*, quod maluerim, ut publicum aliquod extaret meæ in Te observantiæ monumentum licet exiguum, quàm ut præclara Tua in Parentes meos beneficia ingrato sepeliri concederem silentio; quorum uti nunquam immemor, ita æternum ero Virtutum Tuarum & Generosissimæ Familiæ Tuæ

VIR EXCELLENTISSIME

Cultor atque Servus

humillimus

Weisselbach.

I. N. S. S. & Individuæ Trinitatis Amen!

PRÆFATIO

ad B. L.

Ndistinctè matrimonia sive *Eunuchis* sive *Spadonibus* sive *Castratis* ferè negant pleriq; ad quos omnes enarrandos & singulos, licet leviter rem tangant & vel tribus absolvant lineis, face foret opus & viaticò, ut cum Plauto loquar. Duriùs loquuntur, qui inde

communem hunc assensum derivant, quod *pecorum ritù sequantur antecedentium gregem, pergentes non quà eundem est, sed quà itur? Atqui nulla res majoribus nos malis implicat, quàm quod ad rumorem componimur, optima rati ea, qua magno assensù recepta sunt, quorumque exempla nobis multa sunt. Inde ista tanta coëservatio aliorum super alios ruentium. Quod in strage hominum magnà evenit, cum ipse se populus premit: nemo ita cadit, ut non alium in se attrahat, primi exitio sequentibus sunt, hoc in omni vità videas licet: nemo sibi tantum errat, sed alii erroris causà & auctor est.* (a) Quamvis enim in multis juris articulis tantæ auctoritatis communis habeatur opinio, ut legi æquiparetur (b) & iudices contra eam pronunciantes per imperitiam judicasse litemque suam fecisse arguantur; (c) Malè tamen legibus vel rationibus falsitatis convictam sequuntur, (d) qui numerare malunt sententias quàm ponderare, eam enim, quæ pro causæ qualitate æquiori & benigniori nititur juris interpretatione, meliorique

A

ac

- (a) Seneca de vità beatorum C. 1.
- (b) Tiberius Decian. vol. 2. Resp. 70. n. 14.
- (c) Gail. Obs. 153. n. 51.
- (d) Ant. Mar. Corat. lib. 2. de comm. opin. t. 9. cas. 17. n. 86. & seq.

ac fortiori est suffulta ratione, vel unius etiam ICTi præferendam esse multorum in unum idemq; conspirantium opinionum solidâ destitutâ ratione, solâque adjunctâ auctoritate, vix saniorum quis dubitaverit. (e)

Quamobrem proprio ingenio & industriâ quilibet, ut hanc illamve juris materiam discutiat, nemo prohibetur; non ut omnia tentet & impugnet; hoc enim qui audet, ex certis sæpe incerta, incerta verò magis dubia etiam reddet, & dum aliena vellicat, neque meliora iis substituit, re ipsâ confitetur, se non veritatis studiosum, sed, uti *Tertulliano* hoc Philosophantium genus appellare placuit, *gloria animal* esse. Nihil enim potest tam verè dici, quod à quibusdam Disputatoribus morderi, nihil tam certum, quod à Pyrrhoniis & Scepticis in dubium vocari nequeat. Nescio, quâ odii virulentia inescati non decenti modestiâ sed lingvæ dicacis lascivia & petulanti Calami crenâ Graves Sapientesque Viros, ut in calumniam pateant plurimorum, ambitiosè perstringere, & verborum aculeis, quibus echinorum instâr hirsuti sunt, & fortassis inter vepres & dumeta nati pungere ac lacerare nonnulli non erubescant. Sed morbus hic prohdolor publicus est & contagiosus, unus hoc malo correptus multos inficit.

Verùm nec ideò periculum faciendum est scribendo, ut aliquid etiam fecisse & rectiùs Orbi erudito obtruisse videaris, Sanè Judice *Petrarcha* (f) *quotidie plures, quotidie pejus scribunt. Forsan utiliùs arares campum, Gregem pasceres, telam texeres, maria navigares. Multi quos natura Mechanicos fecerat, istâ invitâ atque oblectante philosophantur, contra, aliquos Philosophia aptos natos in arvis aut pascuis, in scamnis Opificum aut*
nau-

(e) Menoch. l. 2. præsumpt. 71. n. 24. J. Coraf. ad l. qui liberos. n. 121. & sq. ff. de rit. nupt. Jac Phil. Portius vol. 2. consil. 42. n. 3.

(f) De remed. utr. fort. lib. 1. Dialog. 44.

nauarum transiris fortuna detinuit. Unde effectum, quod mirentur causarum inscii, ut in mari medio aut rure, in syluis inque officinis acris & erecta reperiantur ingenia, cum in scholis exigua atque dejecta sint: difficile enim vincitur natura, si vincitur, sed pro ingenii viribus, si pares labori adverteris, materiam & utilem & fortè non ingratam eligas & methodo facili & perspicuâ, quid sentiendum sit, veritatis & iustitiæ amore, post habitâ contradicendi libidine, liberè exponas; divortiumque ab alicujus opinione faciendo modestè in contrariam sententiam discedas.

Nos quod attinet, veniæ locum apud Te *B. L.* nobis pollicemur, si conatus hic expectationi tuæ per omnia non responderit; studuimus, quantum in nobis erat, causæ hujus iustitiam assequi & veritatem, non figmentis eam obumbrare & subvertere, cum oppressam respirare, suppressam resurgere sciamus; si consecuti non simus, voluntatis fuisse nostræ, persuasum habeas; nihil tamen à nobis ita dictum putes, ut non plus tuis aliorumve tribuamus rationibus quàm soli iudicio nostro. Quis fuit scriptorum unquam, in quo non multi, ut parcissimè loquar, multa desiderarent, & in quo, licet probarent plurima, non damnarent aliqua? Voti mei metam facilè attigero, nec pœnitebit suscepti laboris, si nactus fuero æquos iustosve censores; quorum amicam obstetricantem deposco manum; si excidam scopo, conservabit me in tranquillitatis sede conscientia mea, qua unico explorandæ veritatis studio & eam in aperto ponendi amore me ad scribendum animum appulisse scio: quæ cum nemini fraudi esse debeant, non est quod metuum aut hanc Tibi materiam minus gratam aut mihi indecoram suam.

Utilitatem hujus materiæ multorum ante hac manu tractatæ non omnium perinde ingenio expolitæ, quod concernit, etiã citra omnem commendationem ex eò eam

patere arbitramur, quòd aliquot jam integræ partim Theologiarum Facultatum, partim privatorum aliquot Theologorum & Ictorum *quoad punctum matrimoniale* extent in utramque partem discussiones, judicia atque responsa; sed procul ab invicem & ingenio & sedulitate discrepantia; personari puta DELPHINI GONJUGIUM EUNUCHI, *Hochmanno* (g) Viro Erudito sed rigido fortè quoad hoc Censore, *multis indignantibus* publicæ luci An. 1685. expositum. Eandemque sanè materiam, quæ nuper in Germaniâ, etiam Anno 1665. discussam & agitatam fuisse in supremâ *Parisiensi Curiâ* in causâ *Dionysii Binotti Eunuchi*, testantur Ephemerides Eruditorum. (b) Nimirum facillè contingere potest, ut in hastiludiis, daellis, sclopeto aliove armorum genere, injuriâ fortitan belli illam, unde Vir maximè dicitur, partem, testiculos quasi testes virilitatis (i) quis amittat imò spontè sibi conscientia sceleris vel impatientia carceris (quod & hic ante biennium contigisse novimus) ausû profus nefariò execrare non dubitet; quibus casibus *utrum nuptia sint permittendæ*, quæstio est ardua sanè & gravis, *Domino Strykio* Icto per Orbem Inclito (k) iudice, quamvis fortè nonnullis vix videatur de pane lucrando. Ridentur quippe vilissimæ meritò animæ, & seculi incommoda, despiciatui habentur ab omnibus, qui dum in solo lucro defixa habent sua vota, meris ditescunt jurgii & clamoribus. Quibus non aliæ placent materiæ, quam practicabiles h. e. secundum eorum interpretationem, *unde oriuntur nummi, qui transeunt in bursas ipsorum, eas esse optimas, è quibus unus casus sufficit ad ditandum hominem per vitam.* (l)

Cœte-

(g) In Diss. de Benedic. nupt. cap. 4. §. 31.

(b) In tom. 1. p. 72.

(i) Ægyd. Menag. de Amœnit. I. Civ. c. 40. p. 434.

(k) In notis ad Jus Eccl. Brunn. pag. 660.

(l) Giphani. in procem. Disp. Feud. n. 3. & 9.

Cœterum ex Basilio, Sancto & Magno sine controversiâ
 Viro, quando de *Eunuchismo triplici agit*, hæc subjungimus.
 Et nemo, ait, nos reprehendat, aut sermonem hunc cavil-
 letur, quasi præter decorum Virgineum & plusquam fortas-
 sis Virginum pudori conveniat, in speculatione masculini
 sexûs altius & diutius immorati sumus. Primum quidem,
 quia nulla tam ævi rudis virgo est, quæ dum corpore pube-
 scit, non aliquid ejus sentiscat, & cujus latere avulsa est
 Genes. 2. nam quamdiu quidem invalida, & ad naturalem
 actionem immatura corporis membra sunt, lex quoque
 peccati velut feriat, & ejus fortè operis ignorantiam
 membris tunc in esse quis dixerit, etiamsi quàm maximè
 suâ sponte ad id, quod suum est, currit natura, quod & in-
 mutis animantibus videre est, quæ duce ac instigante naturâ
 statim ad coitum feruntur atque gestiunt. Quin & pueri
 adeoque infantes quidam membris licet imbecillis atque im-
 maturis deprehensi sunt virilem imitari concubitum. (m) At
 ubi ad pubertatem venerint, & membris ad rem, ad quam
 creata sunt, per ætatem idoneis & dispositis esse cæperint,
 peccati lex protinus subrepat, singulis membris sua sugge-
 rens, membrorum legem contra mentis legem instruens &
 in lege peccati unumquemque hominem captivans Rom. 7.
 nullumque prorsus membrum est, quod cum lege Magistra
 nitatur, ejus ad quod natura effectum est, vel naturæ potius
 vitio aptum, peccati ignorantiam possit obtendere. Sed &
 labia noverunt, ad quid in re amatoriâ usui sint & amanti-
 bus commoda & singula membra sexus quoque alterius
 membra non minus quàm se ipsa per naturam nörunt. Nam
 si naturam eorum usumque ignorarent, nec actum eorum

A 3

(m) Vid. cas. notab. ap. Dn. Stryk. in annot. ad Instit. ubi refert. de puero
 VI. annorum, qui cum puellâ VI. annorum congressum habuerat
 & membrum immiserat. Et IX. annorum puerum gravidam reddi-
 disse nutricem ex D. Gregorii relatione meminit Menoch. lib. 6.
 præsumpt. 90. n. 4.

6 CAP. I. DE VARIIS SPADONUM
 „aut officium profectò concupifcerent. Mirus ergo argui
 „meremur, fi quod etiam Virginibus notum eft, licet id filen-
 „tio prematur, opportuno tempore difcuffimus. Ad hæc ut
 „etiã mfi mafculi eã naturam & ingenium ignorant, ne hæc
 „eis ignorantia peccati fiat illecebra, non absque re aut rati-
 „one ad earum feuritatẽ, naturam, prout fe habet, con-
 „fiderare eft, & explicare; quò fint fimplices ficut columbæ:
 „ta, velut ferpentes, aſturæ. Matth. 10. omnem contra integri-
 „tatem fuam injuriam ex his factæ cautiores devitent, &
 „pericula propellant.

CAPUT I.
 DE VARIIS SPADONUM
 EUNUCHORUMVE GENERIBUS.

SUMMARIA.

<i>Spadones non rectè à spado vel spada dicuntur</i>	n. 1	<i>Quale de his Nazianzeni & Chryſoſtomi iudicium?</i>	11
<i>Semiramis an prima hujus hominum generis inventrix?</i>	2	<i>Qui spadones & Eunuchi voluntate & in quoruplici differentia?</i>	13
<i>Spadones apud Perfes frequentes.</i>	3	<i>Spadones in ſenſu craſſo quales Baſilio?</i>	14
<i>Incerta eorum origo</i>	4	<i>Tales Valeſii.</i>	15
<i>An spadones à ſpathâ rectè dicantur?</i>	5. 7	<i>Quos ſecutus Origenes.</i>	16
<i>Verum ſpadonis Etymon.</i>	6	<i>De Iſtiusmodi Eunuchis Baſilii iudicium</i>	17
<i>Qui ſpatharii, Archi ſpatharii, Protoſpatharii?</i>	7	<i>Ejuſmodi Eunuchus Leontius</i>	18
<i>Investitura per ſpatham qualis?</i>	8	<i>Item Ambroſius Morales</i>	19
<i>Spadonum generalis in jure appellatio</i>	9	<i>Et non nemo apud Eſpencaum</i>	20
<i>Qui spadones natura?</i>	10	<i>Quo bodie referendi Eunuchi Muſci</i>	21
<i>Hæbreis Eunuchi Solis dicti</i>	11		21

Qua-

EUNUCHORUMVE GENERIBUS.

Quales necessitate Spadones & Eunuchi? 22	Antiochenu 32
An jure belli introducti? 23	Quodnam Eunuchi Etymon? 33
Notabile Theobaldi exemplum hostes virilibus amputatis dimittentis 24	Generalis Eunuchi appellatio quomodo juxta Balsamonem defendatur? 34
Item Nigritorum ex Mosambica 25	A quo non abit Fungus. ICtus Erisius 35
Qui Tblibia, qui Thlasie? 26	Quo sensu Hippocrates Scytas Eunuchos nasci statuat? 36
Notatur Accursus 27	Dorotheus Antioch. Episcopus deservit ut utrisque testibus 37
Item Joh. Brunellus 28	Sylla & Cotta uno iste tamen duas Uxores habuit, pluresque liberos 38
Vera derivatio Tblibiarum & Thlasiarum 29	Uno etiam Dux Espernonius Lud. Nogaretius 39
Quomodo ab his Eclomia differant? 30	Philippus Hassia Landgravius tribus instructus. 40
Ant. August. & inter Medicos Euchsius & alii generalem Eunuchorum appellationem volunt, non Spadonum 31	Castrati unde dicti? 41
Item Theod. Balsamo, Patriarcha	

Spadones malè à Spado vel Spada, vico Persico, quasi in eo primùm homines castrari ceperint, juxta Stephanum & Donatum appellari, notavit cum aliis Ægyd. Menagius in amant. 7. Civ. c. 39. voc. Eunuchus. Hinc nova hæc est nominis deductio Cujacio in lib. 17. Obs. 24. in fin. & inter ineptias rejecta à Riccio in Vindic. Jur. premiss. c. 4. Verisimilis tamen, utut non vera Gerard. Joh. Vossio in Etymol. Lingv. lat. voc. spado. Sanè jam tum Semiramidem & fortè primam hóc hominum genere usam fuisse, Auctor est Ammianus Marcellinus lib. 14. inter Aug. Hystor. script. tom. 2. p. m. 310. Desestetur, inquit, memoriam Semiramidis Reginæ illius veteris, quæ teneros mares castravit omnium prima, velut vim injectans naturæ eandemque instituto cursu retorquens.

3 quens. Maximè verò Persas hoc impietatis genere delectatos fuisse, *Petronius* docet:

*Persarum risù malè pubescentibus annis,
Surripuere viros exscètaque viscera ferro,
In Venerem fregere.*

4 Idemque Thraciæ Regem *Cotyn* ausum esse, qui *Adamantem* formosum adolescentem in nefandæ libidinis exercitium ex-
ecuit, *Aristoteles* *Polit.* 5. refert. Id expeditum est, incertos esse Scriptores, cui primùm genti hoc inventum adscribant, alii enim *Parthis*, *Assyriis* alii, & iterum alii aliis assignatum volunt.

5 An verò *Accursius*, *Petrus Comestor*, & *Hugo Cardinalis*, de quibus *Vossius* in *Etymol. latin. voc. spado* & *voc. Eunuch.* spadonem ridiculè à *Spathâ* deducant, res est, quæ dubio non caret. Quamvis enim hanc vocis etymologiam (de aliis non perindè dubitamus) ad superiorum seculorum incitiam & barbariem releget *Vossius*, non tamen videmus, an tutò hac facere potuerit; Omnes enim, qui cum eò manibus quasi pedibusque in hanc transeunt sententiam, dum meliorem, quod & fas est, substituere student, in eò quoque
6 conveniunt, quod verum spadonis etymon sit ἀπὸ τῆ σπάων h. e. vellere, contorquere. Sed quæsitum, unde *spatha* σπάθη gladius seu instrumentum *Accursio* & aliis quo scilicet contorquentur testiculi? respondent pariter: ἀπὸ τῆ σπάων vid. *Vossium* in *voc. spatha*; hinc τὴ σπάσμα item ἡ σπασμὸς mucro gladii, nec non quod in corpore humano est convulsium; Vid. *Græcos Auct.* & *Lexic.* *Spathæ* verò vocabulum pro vario instrumenti genere usurpatum esse, intelligas ex *tom. 2. Glossarij Latin.* *Caroli du Fresne* voce *spatha* pag. 914. & 915. fin. Sed vel ex eò spadones à *spathâ* non absurdè dici, nemo negaverit, nisi qui veteris avi memoriam non excusserit, quòd scilicet spadones fuerint lecti & corporum Custodes, quâ de re infra
suo

suo loco; hi autem *Spatharii*, *Archispatharii*, *Protospatharii* cubicularii appellatione veniebant. vid. Chronicon Alexandrinum p. 692. & ex eò Du Fresne d. l. conf. Theod. Grasvinkel de libert. Venet. §. 21. p. 174. dubio procul, quòd, qui hòc officio defungerentur, (erant enim nomina dignitatum,) spathis accincti fuerint, h. e. gladiis; in quâ significatione vox Spathæ occurrit apud Ælium Spartianum in vitâ Adriani in tom. 2. Hist. Aug. Scriptorum p. m. 192. n. 17. ibi: capulo vix eburneo spatham clauderet. Et apud Julium Capitolinum in Maximino Jun. p. 232. Fecit, inquit, & spathas argenteas, fecit & aureas. Hinc investitura apud Compendium fieri solita per spatham S. Petri h. e. gladium in Annal. Franc. Bertiniani Anno 877. & continuat. Aimoini cap. 36. Qui ergo pro ineptâ prorsus, insulsâ atque barbarâ haberi debeat hæc derivatio, imo delirium appellari possit juxta Ricciū, non satis video.

Spadonum autem *generalis* appellatio est, quo nomine tam hi, qui naturâ spadones sunt, item thlibia, thlasia, sed &, si quod aliud genus spadonum est, continentur per l. 128. ff. de V. S. NATURA spadones sunt, qui non arte vel industriâ humanâ tales facti sunt, sed licet membris genitalibus non destituantur, ex qualitate tamen seminis impotentes & ad rem veneream inhabiles nascuntur; si enim humanum semen pravæ sit substantiæ nec temperamento conveniente constet, anima vegetativa in formatione admodum aberrat, ita si materia frigida est atque humida, plus quàm opus est, inquit Hippocrates, Eunuchos aut Androgynos seu Hermaphroditos inde nasci lib. de aër. loc. & aqu. sect. 14. prob. 4. apud Janum Huartum, Medicum Hispanum in scrutin Ingen. cap. 7. p. m. 164. Hujus generis spadonum mentio fit in sacris paginis Matth. XIX. v. 12. ubi

- Dominus Salvator, interprete in Matthæum *Hilaris*, Eunuchos naturâ, necessitate & voluntate factos distinguit *conf.*
- 11 *Basil. in epist. 87. ad Simpliciam.* Istos, qui ex utero matris tales nati sunt, Hebraei vocant Eunuchoſ Solis seu à Numine factos. *vid. alleg. ap. Selden. de J. Nat. & Gent. juxta Discipl.*
- 12 *Hebr. lib. 5. cap. 16.* Quibus, quod in transitu dico, nullam *Nanzianzenus* continentia laudem attribuit: Quæ, *inquit*, igni gratia, quod urit, aquæ, quod deorsum fertur, nivi ob frigiditatem; Soli, quia splendet? splendet enim etiam si nolit, à naturâ, & ex conditore habens *in Orat. 30.* Quod respexit Chrysostomus aut quicumque est Auctor operis imperf. *in Matth. c. 19.* Illa, *inquit*, est gloriosa continentia, non quam transgredi non potest necessitas debilitatis corporis, sed quam complectitur voluntas sancti propositi.
- 13 Alii verò sunt VOLUNTATE Eunuchi atq; spadones, & vel *spiritualiter* in sensu mystico, quâ spontaneo puritatis amore, animum castrandum esse dicunt, quam rem Theologis dextrè examinandam relinquimus, nobis tamen ductu Juris Canonici de Mystica castratione ac de Voto continentia & ejus, quantum obliget vel non, Religiosâ superstitiosâque observantiâ peculiarem Dissertationem
- 14 reservantes. Vel *corporaliter* in sensu crasso, quod genus castrationis & homuncionum *S. Basilus*, ignominiosum & perniciosum & neq; masculinum neque femininum vocat *d. epist. 87. ad Simpliciam.* Item improbam genitalium abscissionem, carnalem & Diabolicam coercitionem
- 15 *in tr. de Eunuchismo triplici.* Quale impurissimum Eunuchorum genus quondam constituerunt *Valesii* juxta *Augustinum de heresi c. 37.* & *Epiphanium* apud *Claudium Espenceum* lib. 1. de contin. c. 8. p. m. 83. & lib. 5. cap. 12. p. 680. à *Valesio* Arabe sic dicti, qui extiterè Anno post Christum
- na-

EUNUCHORUMVE GENERIBUS. II

natum CCXL. secundum Theodor. Petrejum Scriptorum Pontificium in syllepsi Hæres. & Hæret. in quem tamen Catalogum malè Catholicos & Orthodoxos nonnullos retulit. His Valesis, inquam, nuptiæ aded erant invisæ, ut ne inire eas possent, seipfos & hospites suos *exsecarent*, rati congressum mariti cum uxore rem execrandam *Joach. Hildebrand. de Nupt. Veter. Christian. lit. A. 3.* Celebre etiam 16 inter Christianos est exemplum *Origenis Adamantii*, qui secutus Valesios, exemplum non imitandum, juvenilius & simpliciùs Christi de Eunuchis præceptum *Matth. XIX.* intellexit, dum se ipsum evirare veritus non est *vid. Epiphanius in hæresi 64. Nicephor. lib. 5. Hist. Eccl. c. 8. Zonaras Annal. tom. 2. in Severo Imp.* Quod & alii non dextrè intelligentes seipfos nimis improbè mutilarunt, hoc facto incontinentiam suam obliquè velut accusantes. Nam qui 17 carnalis hæc voluptatis arma & instrumenta, ne præsentia munus suum exequantur, abjicit, sic incontinentiam satis suam manifestat; quod exarmatus, non quia coire nolit, sed quia non possit, contineat sin abscissionem putant ad animæ integritatem conferre, eruant oculos, tam multa prætere animi salutem intuentes: amputent manus & pedes obturent aures, ne quæ harum partium peccati organum fiat. At hoc siquidem furiosum est, & absurdum, peccati causam non aliter auferri posse, nisi membris undique resectis, trunci instar reliquum corpus fiat, & inutile jaceat, quando sic etiam ex phantasiis præcedentibus mens delusa peccet: oportet & corpus & membra, ceu formata sunt, sinere & prudenti ratione moderari, sic, ut opus bonum voluntatis non necessitatis munus faciamus. *Basilii ap. Claud. Espenc. lib. 5. de contin. c. 12. Perinde de Leontio, 18* qui per Arrianos postea in Episcopatum Antiochenum erat

II CAP. I. DE VARIIS SPADONUM

- subvectus, refert Marcus Anton. de Dominis *lib. 2. de Rep. Eccles. cap. 10. §. 16.* quòd cum Presbyter esset, & suspecto cujusdam juvenulæ, quæ Eustolia vocabatur, uteretur contubernio, seipsum, ne eam ejicere cogeretur, castraverit. Hos inter alios imitatus est *Ambrosius Morales* Patria *Cordubensis*, qui vesano impetù instigante ad refræ-
 19 nandas libidines pariter sibi virilia amputavit, obque id à Patribus Dominicis, quorum sodalitia nomen dederat, ordine motus, Vir Eloquentiæ professione & Historiæ Patriæ editione satis alioqui clarus ap. *Tbuanum lib. 99. Hist. ad annum 1590.* Ad hunc quoque gregem referendus est
 20 is, qui, cum ab amico ad peregrina loca proficiscente rogaretur, uxorem hujus commendatam sibi fideliter haberet, ut diligentior ejus custos esset, cultro virilitatem sibi ademit, quòd cum eâ sine cujusquam suspitione cautè dormiret. *Espenc. d. l.* Voluntariis hisce spadonibus etiam
 21 accensemus eos, qui, ut in *arte musicâ* excellere possint, non rarò cum vitæ periculo sibi testes excindi patiuntur, hi enim perinde ut mulieres ob ingentem temperamenti sui frigiditatem, guttur ac vocem nimis delicatam ac subtilem ex eò consequuntur juxta Galenum apud Huartum Medicum in *d. scrutin. ingen. cap. 13. p. 345.* eò ipsò scilicet vox attenuatur & ex masculâ robustaque in tenuem delicatamque convertitur *Aristotel. probl. sect. 11. quest. 10. 34. 65. & sect. 10. q. 38. Huart. cap. 19. p. 594.*
- 22 Alii NECESSITATE spadones fiunt, quibus scilicet manû tyrannicâ aut injuriâ belli ab hostibus aut alio quomodo
 23 amputata sunt virilia. Ex quò etiam nonnulli Eunuchos *jure belli* introductos censent, dum Victor, qui occidere victos poterat, radicem velut priorum affectuum & necessitudinem captis adimit, ut eò securius rerum suorumq;

rumque custodiam illis credere posset. Puffendorff. *de J. N. & Gent. lib. 6. c. 1. §. 6. in fin.* De Theobaldo Umbrorum Duce refert ex Luitprando Diacono Ticinensi Alciatus *lib. 7. parerg. jur. c. 23.* quod is bellum gerens, adversus Gracos Beneventum tenentes, omnes ex hostium exercitū captivos virilibus amputatis dimiserit, usq; dum *mulier* quædam *Beneventana* eundem ita compellarit: *Quid*, inquit, *Theobalde*, *femina* egimus, *ut bellum nobis indiceres?* *Haud* quaquam *nos Amazonas* fumus, *sed Minerva* operibus *dedita*, armorum *usum* nullum *tenemus*, *quid* ergo *Virorum nostrum* testes *amputas*, *nosque nostris voluptatibus* privas? *sunt oculi*, *sunt nares*, *sunt manus*, *quid* ad *ea*, *quæ* *nostro usui natura concessit*, *belli jura* producis? cui etiam Theobaldus petitioni tantum annuit, ut modum huic faceret castrationi. Evolvendo Historiam Indiæ Orientalis in *25* *part. 2.*, quæ Auctorem habet *Job. Hug. Linscotanum c. 43.* & *Jcon. 4.* legi de *Nigrittis* ex *Mossambicâ*, quos *Caffres* vocant, quod hi cum *Aethiopibus* variis invicem bellis occupati, & victoriâ potiti, eos aliis præferant, qui vel plures ceperint vel plures occiderint, atque ut de numero castrorum captorumve hostium testari possint, coram Rege suo *pudenda* (*verba recitabo ipsius Auctoris vel interpretis Loniceri*) hostibus captis *precidunt*, iterumque eos *dimitunt*, faciunt id, ne porro generent *liberos* *hostes* *futuros*, *pudenda* *exsiccata* *probe desiccant*, ne putredinem *olida* *contrahant*, sed ut *durare* *queant*. Ubi *exsiccata* *fuerint*, *assumptis* *illis* *in* *conspectum* *Regis* *veniunt*, *deferentes* *illi* *honorem* *debitum* *presentibus* *reliquis* *Primoribus* *ejusdem* *pagi*; *tunc* *pudenda* *singula* *in* *os* *sumunt*, *iterumq;* *ea* *ad* *Regis* *pedes* *in* *terram* *expuunt*, quæ *Rex* *cum* *gratiarum* *actione* *humo* *attollit*, atq; ut *fortitudinis* *iporum* *aliquam* *remunera-*

14

„nerationem eis praestet, ea honorarii loco Victori resti-
 „tuit, attribuens simul illi titulum Equestrum. Victor
 „pudenda à Rege accepta filo transmissio connectit, atque
 „pro monili seu torque aureo habet. Hinc si nuptias aut
 „aliam solennitatem, instruant, sponsa & coetera Equitis
 „hujus uxores conveniunt, atque de collo ejusmodi tor-
 „ques suspendunt, ac illa hoc habitu incedentes vel totius
 „orbis se Reginas videri credunt. H. I.

26

Horum vero qui castrantur, alii sunt *Thlibia*, alii
Thlafia; quae vocabula graecae linguae imperitos admodum
 exercuerunt. Johannes Ferrarius Montanus ad *t. J. de*

27

Adoptionibus ad S. minorem natu. Vix, inquit, conjeceris
 modum ineptiarum, quas Accursius in uno verbulo con-
 flavit, nam ab exordio licet confiteatur, se nescire, & non
 immerito, qui sint thlibia, tamen subjungit vel ferramenti
 genus esse, quo testiculi excindantur, vel eos, quibus vir-
 gula (fortassis quam syringam vocant) urina excitatur. Sed
 quod utrumque sit falsum, hinc facile patet, cum nulli
 legum sensui vel alterum conveniat. Eadem enim poena
 tenentur, qui thlibias fecerint, ac ii, qui castraverint, ait
 Paulus Ictus in *l. 5. ff. ad L. Cornel. de sicar.* Hinc Paulus
 Zachias Thlibias, ait, facere insulse Glossator interpretatur
 aedificare instrumenta, quibus homines castrantur, in *quast.*
Med. Legalib. lib. 2. c. 3. q. 7. ubi de Spadonibus & Eunu-
 chis agit *n. 36.* qui tamen cum Glossatore confiteatur, se
 perinde graecae linguae cognitione destitui ac propterea
 mavult cum hujus idiomatis peritis sentire, quam turpiter
 28 cum imperitis errare, quos inter etiam reponit Joh. Brunell.
 quod *Thlibias* & *Ibaladius* legat Thlibia nimirum dicuntur
πυεσσι τὸ θλίβειν i. e. à premendo, quod nonnullis pressi &
 29 elisi sint testiculi. *Ibladie* *πυεσσι τὸ θλάειν* à frangendo, quod
 fra-

fracti fuerint testiculi. Anton. Clarus Sylvius Advoc. supr.
 Cur. Paris. in comment. ad L. Reg. & XII. Tabular. Cap. 17.
 p. 427. Franciscus Connanus Lib. 2. Comment. Jur. Civ.
 cap. 15. pag. 205. *Tblibias* appellat, quibus testes attriti sunt,
Tblasias quibus rupti, *Spadones* quibus evulsi, omnes tamen
 generali spadonum appellatione venire contendit. Cujacius
 ad l. 6. ff. de lib. & posthum. in tom. 2. oper. p. 690. naturali
 morbo steriles propriè spadones vocat, arte verò factorum
 ut castratorum tria genera constituit *Ectomias*, *Tblibias*,
Tblasias vel *Tbladias*, *Ectomias* per excisionem, *Tlibias*
 per collisionem, *Tladias* per ruptionem fieri, hosque
 omnes generali appellatione spadones dici per LL. *ibi* all.
 rectè docet: *Ectomiarum* scil. etiam facit mentionem & 30
 benè. Nam & *ICtus* supr. in all. l. 128. ff. de V. S. dicit:
 Spadonum appellatione contineri etiam, si quod aliud
 eorum genus reperiatur. *Exemptias* derivant ab *extruven* ex-
 cidendo & in specie denotare volunt eximere sectione testi-
 culos, ut *ectomiaz* dicantur, quibus exempti sunt testes &
 excetti vid. Jul. Cæs. Scaliger de subtilit. ad Cardan. Exercit.
 277. n. 3. Manet itaque, laxiori spadonum appellatione
 venire omnes, quicumq; generandi aut colendi agri fami-
 nei damnum sive naturæ sive fortunæ casû, sive fato, sive
 factô, sive arte, sive morbo, sive sponte, sive ingratîs suis
 patiuntur Riccius d. l. p. 76. Antonius tamen Augustinus 37
 interque Medicos Fuchsius allegati apud Zachiam d. 9. 7.
 n. 27. item Theophilus ad tit. Inst. de Adopt. nec non Har-
 menop. lib. 2. epitom. tit. 8. Generalem Eunuchorum potiùs 32
 quam spadonum appellationem volunt, quod & Theodo-
 rum Balsamonem, Patriarcham Antiochenum, qui in
 Annalibus *Niceta Choniata* lib. 2. Imperiû *Isaci* Angeli p. 439.
 Vir eâ ætate Juris Consultissimus appellatur, fecisse anim-
 ad-

adverto *in Schol. ad Canon. Apost. 24.* Tria autem, *inquit*, sunt Eunuchorum genera: *Tribia*, qui ab infantiâ genitales partes amiserunt, ut quæ eis à Parentibus expressæ & inutiles factæ sunt: *Spadones* qui à nativitate testiculos non habent. *Castrati* qui ferro exsecti sunt,

- 33 Hic verò norandum quoque est, quòd vocis *Eunuchi* derivationem variè tradiderint. Quidam Eunuchos vocari volunt *πυρρὸ τὸ εὐελεῖν* quod benevoli esse & fidem multis servare didicerint, juxta Phavorinum *πυρρὸ τὸ εὐελεῖν ἔχειν*, quasi bonam mentem habentes. Secundum *Eustathii* etymologiam deducitur ab *Εὐνός* quod *orbatum* & *ὀχρία* quod *coitum*, adeoque vi seu potentia cœundi destitutum denotat, quò ipsò parum distat à spadone, tandem juxta alios ab *Εὐνή* i.e. *cubile* & *ἔχειν* *curare*, *asseruare*, ut nihil aliud quàm Lecti custodem significet; quod optimum est Etymon Vossio, *in voc. Eunuchus*. Fuisse enim eos cubicularios seu lecti custodes, infra demonstratum dabimus. Nos ultimam ut & Eustathii opiniones eò magis amplectimur, quò melius præsentì eas negotio applicari posse
- 34 advertimus. *Balsamonis* itaque generalem Eunuchi appellationem quod attinet, legibus quidem civilibus minimè congruere confitemur, quippe juxta eas specialis est Eunuchorum, generalis spadonum appellatio. *Cujac. ad l. 6. ff. de lib. & postb. heredib. in tom. 2. pag. 690.* At, quando is summum Nomothetam fortè respexit *Matth. XIX.* negari non poterit, Eunuchos, sicuti quoque ex aliquot Patrum supra adductis testimoniis constat, ibi dici, tam natos de utero matris, quam castratos ab hominibus, nec non qui
- 35 se ipsos propter Regnum cœlorum castrârunt. Cui etiam contradicere non licet, cum Veritas sit ipsa, ait Joh. Fungerus Ictus Frisus *in Lexico Latino Græco voc. spado.* At,
in-

inquit idem, homines cum simus, hominumque scriptis & sententiis immoremur, & ad illa nostra hæc accommodemus, non vitio dabitur aut fraudi, si ex iisdem huc inferamus, quæ ab ipsis sunt probata & chartis illita, illasâ tamen manente veritate Divinâ. H. I. Multominus itaque Juri Civili conveniens est, ut inter Eunuchos propriè referantur ii, qui licet testibus non careant, erigendi tamen & generandi potentiam non habent, quod cum aliis facit Mercatus *lib. 3. de morb. mal. c. 5.* Hippocratis motus *36* auctoritate, quod hic *libro de aëre aquis & loc.* Scytharum plurimos Eunuchos nasci scribat, qui verò in *propriâ Eunuchum* significatione non accipit, sed ab *effectu* eos tales vocat, quasi perinde ut Eunuchi Veneri rite & cum effectu indulgere nequeant Zachias *d. tr. l. 3. t. 1. q. 9. n. 18. confer.* Huartus *d. tr. c. 21. pag. 614. seqq.* adeoque frigidi potius quam Eunuchi appellari debeant; Regionem enim, quam Scythæ habitant, septentrioni subjacere, eamque supra modum & frigidam & humidam esse, ipse non negat Hippocrates, hincque ob infinitas nebulas ægrè iis solem contueri accidit, cumquæ plus edant atque bibant, quam calor naturalis consumere queat, serum hoc ipsis frigidum humidumque causatur Huartus *d. l. p. 616.* Alienum quoque à Jure communi est, eos qui ob exiguitatem testium ad venærem non sufficiunt propriè ad Eunuchos referre vel quando quis habet membrum aridum, vel ad modum verrucæ, quod porrum vocatur, vel quod retrahit se in corpore aut membrum valde carnosum atque debile *vid. Menoch. lib. 6. præsumpt. 90. n. 6.* Dantur autem quidam, qui utrisque *37* prorsus destituuntur testibus, quemadmodum de *Dorotheo Antiocheno Episcopo* narrat Eusebius. Sylla & Cotta *Auctore* *38* *Arrio Menandro in l. 4. ff. de re milit.* eò habitû naturæ

fuerunt, ut unum testiculum haberent, & Sylla quidem non solum duas uxores habuit Metellam & Valeriam, ex quibus plures liberos suscepit, sed in Venerem quoque propensior fuisse dicitur *vid. Plutarchum in vita Syllæ. Zachias l. 2. t. 3. g. 7.* meminit, se aliquem suspendio necatum vidisse, cujus cadaver anatomix subjectum repertum fuerit unico

39 teste sed satis crasso donatum. Et *Jobannem Ludovicum Nogaretium Ducem Espernonium* altero pariter caruisse ex fide *Gvilielmi Baurui*, ex aduerso autem tribus *Philippum*

40 *Hassæ Landgravium* gavilum fuisse refert *Menag. de amœn. J. Civ. c. 40.* De hoc autem *Philippo Thuanus lib. 41. Hist. p. 447. ipsum tam inexhausti*, inquit, *ad Venereos usus succi fuisse, ut cum uxore solâ uteretur, & illa toties eum admittere non posset, vir alioqui castus, quique vagis libidinibus minime oblectabatur, ex ejus permissu negotio cum Pastoribus communicato concubinam unam superinduxerit, cujus consuetudine, ardore aliquantum perdomito parcius ac moderatius cum uxore versaretur.* Ex prædictis itaque constare arbitror, quemadmodum Spadonum item Eunuchorum appellatio de *J. Civili & alibi ac communiter sumatur.*

41 *Neminem etiam inficias iturum puto; eosdem castratos quoque dici, à castratione ie. eviratione seu debilitatione; Harmolaus Barbarus Patrit. Venetus in Castigat. ad lib. 16. Hist. Natural. Plin. c. 40. n. 32. p. 269. non quasi castè natos juxta Glossatoris etymologiam, insulsam non immeritò Zachix, barbaram Vossio voc. Eunuchus, ridiculam Bacchovio ad S. 9. f. de Adopt. Tales verò propriè castratos dicit Franciscus Conan. quibus cum testiculis penis est abscissus, ut nullam veneri operam dare possint lib. 10. c. 3. n. 2. p. 1160. juxta Bassamonem d. l. qui ferro excecti sunt.*

CAPUT II.

DE CASTRATIONIS SCELERE
ET POENA.

SUMMARIA.

In infantia facilius testiculi eliduntur, crescentibus annis franguntur & tandem plane exciduntur	N. 1	Nonnulla tertium genus hominum, mares exmares &c. dicuntur	16
Modus castrandi apud Turcas.	2	Hermotimi justus super excisione sui dolor	17
Castratio Damonis inventio Basilio	3	In V. T. grave scelus, si femina Viri contraxisset pudenda & que ratio.	18. 19
E nonaginta vix tres servantur incolomes	4	Israelitis non licuit animal castrare, ne infacunda redderentur.	20
Facinus castrationis horrendum	5	An castrationis prohibitio exinde petenda, quia nemo membrorum suorum Dominus?	21
Memorable Magni Mogolis Legati effatum.	6	Quid De illa obligatione tenendum, wenn man seinen Hals / seinen Kopff zu Pfande setzt	22
Leonis Philosophi Jrenai & Balsamonis de castratione iudicium	7. 8. 9.	Joh. de Lugo Cardinalis sententia	23
Matrimonium res veneranda inter mortales	10	Vera prohibitionis ratio in amore nostri querenda.	24
Musonii de naturali ad cohabitandum appetitu	11	Quantum ex castratione damnum sentiamus.	25
Item Julii Clari Saliorum.	12	Amor sui ipsius licitus remissive	26
L. Menia quid de castratione cautum?	13	Ex eo Pythagoraeorum quedam precepta ex aureis carminibus petimus	27
Castratio est nature mutilatio.	14		
Ex castratione redduntur semihomines, nec Viri, nec feminae, quod Genutio objectum	15		

De conservatione membrorum nostrorum sententia Auctoris	cautum, item Constantini & Leonis ?	39. 40. 41.
Er. de Principiis Justi & Decori	Eadem Venditori & Emptori Eunuchorum pœna statuta.	42
Que pœna Castrationi statuta Legibus Salicis ?	Eadem Tabellioni & Octavario; & unde hic ita dicatur.	43
Que inter capitula Caroli M. ?	Quid Justinianus caverit, quid Leo VI. in Nov. 2. ?	44. 45.
Que Lege Ripuariorum ?	Ad dubium ex l. 27. ad L. Aquil. Respondetur	46
Domitianus Imp. castrationem prohibuit	Castrata animalia plerumque pretiosiora	47
Lex necessaria de non castrandis maribus & quia à Magnatibus mulieribus in deliciis habiti Eunuchi	Quinam ab his pœnalibus Constitutionibus exempti	48
Et quia Viri Illustres eorum contubernio usi ut seminarum, exemplo Neronis	Potissimum morbo exsecti exemplo Clementii	49
Domitianus ipse & Titus Vespasianus Eunuchos dilexerunt.	Probatur Can. 8. Concil. Constantinop.	50
Cocceji Nervæ lex de non faciendis Eunuchis remiss.	Quidam in penam castrati olim; ut Obrutescentes.	51
Quid hæc de re Neratii Prisci & Annii Veri Coss. temporibus cautum ?	Adulteri & fures	52
Paulus in recept. sentent. ultimi supplicii meminit	Pœderasta	53
Quid constitutione D. Hadriani	Mulierum oppressores.	54
	Proditores	55
	Et quamobrem Henrici VIII. Angl. Reg. etate nonnulli Clericorum ?	56

Castrationem ipsam diversimodè expediri, quadantenus ex dictis constare puto. Eliduntur in infantiâ, quod facilius est, at postquam ad pueritiam progressa etas, partem illam reddidit fortiores, non sufficit elisio, sed frangi debent, ut sterilecant adhuc in germine. Sed si pueritia præterita ad terminos pubertatis accesserit; jam non franguntur sed exciduntur. Anton. Clarus Sylvius Advocat. supr. Cur. Paris.

in

in dict. comm. ad L. Regiam § XII. Tab. cap. 17. p. 427.
 Tavernier *in descriptione* des Serrails des Groß-Türken 2
 pag. 5. hæc habet. Die Verschnittene werden auch in zwey
 verschiedene Gattung getheilet / es giebt Weisse / die
 man bloß auff sonst gewöhnliche Art verschneidet / und
 Schwarze / denen man alles / was Sie männliches
 gehabt / von dem Bauch weggeschnitten. Conf. Della Valle
 part. I. pag. 58. a. & p. 20. b. Facinus sanè horrendum, 3
 Dæmonis inventio & opus, castitatis nomen contra natu-
 ram abscissione primùm apud Gentiles excogitantis, &
 tum etiam in Ecclesiâ eandem innovantis, utrosque my-
 sticâ castrationis nomine & castitatis velamine impudicos
 & impuros facientis, Basilius apud *Espencaum lib. 5. de*
Contin. cap. XII. p. 676. Impia non immeritò Imperatori 4
 Justiniano *in Nov. 142. in præfat. actio dicta*, cumque mani-
 festo vitæ periculo conjuncta, dum sæpe numero è multis vix
 pauci evadunt incolumes, usque adeò, ut quidam ex his
 qui servati fuerant, sub aspectû Imperatoris deposuerint, è
nonaginta agro tres servatos esse in d. præf.

Grave itaque scelus & abominabile sive sponte sibi 5
 ipsis violentas hõc modò inferant manus, Dei enim crea-
 tioni inimici, sui ipsius insidiatores fiunt & homicidæ *can.*
XXI. § seq. inter sic dictos Apostolicos, de quorum aucto-
 ribus & variis sententiis *vid. Joh. Bekherr. in tr. de scriptis*
Adespotis, Pseudepigraphis &c. sect. 3. pag. 69. Sive alii
 aliis hanc inferant injuriam, ut de *Theobaldo, Umbrorum*
Duce & Nigritiis Indis retulimus *supra*; Dei opificio adver-
 santur execrandumque facinus committere non verentur.
 Ac certè memoratu dignum est, quod de *Magni, Mogolis*
Legato supra commemoratus Tavernier notavit *d. pag. 5.* 6
 Ich erinnere mich / au, daß der Abgesandte des Grossen
 C 3 Mo

- Mogols / welcher in seinem Lande dergleichen unmenschlich Wesen nicht gestattet / und die Verschmittene / so er braucht / von andern Orten herholen läßt / mich einmahls anff die Seite zog und zu mir sagte: es verlange ihm nach Hause / und zu seinem Herrn zuzuehren / weil er fürchtete / es möchte das Königreich Coleonda nach so schrecklich verübter Grausamkeit untergehen. *Ecquid scilicet eò ipsò aliud faciunt, quàm quòd creaturam aliam, quam qualis conditori sapientia placuerit, in mundum introducere contendant, uti Leo Imperator loqui amat in Nov. 60. Quòd antiquam plasmationem Dei frustrentur & oblique accusent eum, qui fecit masculum & feminam ad generationem hominum, Irenæus lib. 1. cont. Hæres. cap. XXX. de Marcionis. Quos enim Deus per liberorum creationem immortales quodammodo effecit & in masculinum & fœmininum fabricatus est, dicens eis: crescite & multiplicamini & replete terram, ipsi adversus Dei præceptum, eos aliquid aliud esse fecerunt per testiculorum ablationem Schol. Theod. Balsamon. ad Canon. VIII. in Synodo Constantinop. p. m. 568. Sanè nihil in rebus mortalium æquè venerandum est ac matrimonium: quippe ex quo liberi omnisque deinceps sobolis series existit, quod regiones atque civitates frequentes reddit, unde denique optima Reip. coagmentatio fit Nov. 140. præf. præ. Nihil adeò ad conservandum genus humanum esse necessarium quàm quod è Costà Viro attributum est subsidium, cùm artifex ille, qui illud condidit, docet, tùm ipsa natura divino documento attestatur. Novell. Leon. III. confer. ejusdem Novella 26. Musonius in libro: an Philosophum impediunt nuptia. Pudenda, inquit, bina ei adjunxit Opifex hominis, aliud mari aliud femine, demde cupiditatem vehementem utriq; injecit conversationis & conjunctionis*

cum altero & ingens desiderium mutuum utriusque alterius conciliavit, ut mas feminam appeteret, femina marem? Nonne igitur fit evidens, quod utrumque sexum conservari jungique voluerit & communi operâ vitam instituere sequere mutuo jurare & gignere simul & educare liberos ut genus nostrum perpetuum esset. Nam membra generationis sunt 12 membra, quæ habent proprias & distinctas operationes, imò dicuntur esse membra nobilia, & per quæ salvatur species humana, & ideo mutilans illa debet puniri tanquam inimicus natura; ait cum Bald. & Catald. Jul. Clar. lib. 5. sentent. 9. 68. §. fin. Pract. crim. n. 7. p. 297. Lege Mœniâ ita hanc 13 in rem cautum fuisse meminit Nonius Marcellus in cap. 2. de honest. & nov. veter. dict. voce: Eunuchare, si qui Patriam majorem Parentem extingvit, in eo est culpa, quod facit pro sua parte is, qui se eunuchat. Huic itaque propagationi ac 14 naturæ intentioni obstacula ponunt, quicumque hanc homini corporis adimunt partem per castrationem, quam ideo naturæ mutilationem vocat Leo Imperator ind. Nov. 60. pr. Quisquis, ait Musonius apud Stobæum serm. 65. homines nuptiis privat, is abolet familiam, Civitatem & totum genus humanum, quod absque generatione non potest permanere. Atque perfectò ex Veris hominibus, 15 sic quasi semihomines & imperfecti redduntur, quos quamvis in femineam eos mutari naturam velit Gratarolus cap. 4. de Physiogn. in fin. p. 407. Nec Viros dixeris nec feminas cum Luciano in Dial. cui Tit. Eunuchus; quod & Genutio cuidam, qui sui ipsius sponte genitales corporis partes sibi amputaverat, objiciebatur apud Romanos vid. Valer. Maxim. lib. 7. c. 7. n. 6. Sed tertium genus homi- 16 num cum Cœl. Rhodigin. lib. 10. Lect. antiq. cap. 12. Sunt Eunuchi, juxta Arnobium, mares ex mares, homines non
ho-

24 CAP. II. DE CASTRATIONIS SCelere

- homines, Ægyd. Menag. *in amœnit. Jur. Civ. cap. 40. pag. 434.* Viri non sunt, quia non generant, nec mulieres, & quæ alterutrius sexus sunt præstare nequeuntem apud
- 17 quia non pariunt. Balsamon. *d. loc. pag. 569.* Sic Hermotimus ad Panionium, ex viro, ait, me neutrum reddidisti, & quæ alterutrius sexus sunt præstare nequeuntem apud
- 18 Herodotum lib. 8. in Urania pag. m. 236. Certe sub Veteri Fœdere atrocis accusabatur criminis fœmina, verenda viri apprehendens, manus enim contrectantis abscindi jubebatur. *Deuteron. XXV. vers. 11. 12.* nullâ aliâ, ut Marcus de
- 19 Mantuâ in tom. 2. *singul. Doct. singulari 502. pag. 99. conjicit,* ratione, nisi istâ, ex quò idem auferre conata erat, quod ad sobolem propagandam in creatione maris & fœminæ instituerat Deus O. M. Atq; hæc procul dubio fini Castratio
- 20 Noachidis vetita. Imo in universum Israelitis *nullum animal ex lege castrare aut qualiacunque membra seminis ic. generationis præcidere* aut infœcunda reddere licuisse; Rabbini pluribus docent *vid. Seldenus lib. 7. de J. Nat. & Gent. juxta Discipl. Ebræor. cap. 3. pag. 840. & seq. ibique all. Josephus lib. 2. advers. Apion.*
- 21 An autem castrationis prohibitio in eò consistit, quod sicut homo non est Dominus sui, sic nec membrorum suorum? Ex quò etiam obligatio hæc nulla est: *Man sezt seinen Hals zu pfandt. Er wolle sein Leib und Leben / Kopf / Hand oder Finger verlieren / wo dem so sey.* Oldenburg. *de Oblig. Legum assert. 4. Apb. 16.* Non enim postumus nobis vindicare rem transferendam, quæ in potestate nostrâ non erat, vitam, integrum scilicet corpus, aut membra ejus, uti alioqui argumentatur *Becmannus* adversus validitatem pactorum hujusmodi cum Latrone *in Medit. Polit. cap. 5. §. 4.* Homo, ait, *Job. de Lugo Cardinalis,* licet potuerit accipere dominium aliarum rerum extra ipsum, vel

vel quæ ab ipso distingvuntur, non tamen ab ipso potuit accipere dominium sui ipsius, quia Dominus est aliquid relativum & nemo potest esse sui ipsius Dominus. Nam Dominus semper dicit superioritatem respectu illius, cujus est Dominus *in Disp. X. de Just. & Jur. sect. 1.* Et rectè: saltem Legis Civilis prohibitio in l. 4. in f. ff. ad L. Cornel. de Sicariis inde haud convenienter peti posse videtur non nullis, *quod quis non sit Dominus membrorum suorum*; quia sequeretur, quòd Dominus posset castrare servum, quòd tamen ibi prohibetur; quòd ratiociniò utitur Paulus Christianus *in Comm. ad L. Municip. Mechlin. tit. 1. art. 5, p. 40.*

At enim verò juxta Divinam & J. Naturæ prohibitionem ²⁴ nequis castrationem in corpore suo vel ipse perficiat, vel sponte ab aliis eam sustineat, *in amore nostri* veram quærendam esse rationem, haud dubitavero. Hic enim uti Jus defensionis nobis suppeditat, non opinione nobis, sed innatâ quâdam vi persuasum & constitutum. *Nam omnis est honesta ratio expediende salutis — Hoc est ratio Doctis, et necessitas barbaris, et mos gentibus, et feris natura ipsa præscripsit, ut omnem semper vim, quâcunque ope possent, à corpore à capite à vitâ suâ propulsarent*, juxta Ciceronem *in Orat. pro Milon.* confer. Albericus Gentilis *lib. 1. de J. Belli cap. 13.* Sic hoc quoque desiderat, ut omnia & propterea etiam hujus generis membra fecta conservemus rectaque. Quantum, ait Huartus Medicus Hispanus *in scrutin. ingen.* ²⁵ *cap. 19. p. 594. et seqq.* damni pariat homini istarum partium licet exiguarum privatio: multis probandi mediis haud est opus. Testatur enim nobis experientia, illi, qui his orbatus fuerit & pilos & barbam decidere & robur eius viresque corporis & calorem naturalem perire & miserabiliorem pejorisque conditionis existere, quàm si mulierem

26 CAP. II. DE CASTRATIONIS SCelere

- „natura eum effecisset. Sed quod magis etiam notandum
 „venit, quum ante insigni ingenio multaque habilitate præ-
 „ditus fuerit, posteaquam exacta ipsi penfilia sunt, inge-
 „nium perdere incipit, perinde ac si intra ipsum cerebrum
 „notabile aliquod vulnus recepisset, id quod evidenti est
 „argumento, quod isthæc pars omnibus corporis partibus
 „temperamentum & det & auferat. Quod si quis non
 „credit, consideret, ut quidem ego pluries feci, è mille
 „spadonibus, qui literarum studiis operam addixere, vix
 „unum aliquem doctum evasisse, ac planum est, quam
 „rudes omnino in musicâ sint: quæ tamen propria ipso-
 „rum professio est, ratio est, quod musica imaginativa est
 „opus, quæ postea multum caloris exigit, cum tamen hi
 „frigidi humidique sint. *H. J. Confer. Quintilianus lib. 5.*
- 26 *Inst. Orat. cap. 12. circa fin.* Eò majori itaque studio pro
 conservatione horum membrorum laborare debemus, quæ
 fluit ex amore sui ipsius non vituperabili de quo vid. *Arist.*
lib. 9. Ethic. cap. 8. & ibi Acciajulus & Anton. Riccobonus
in suis commentar. Becmannus in Liv. Doctr. Moral. cap. 15.
 & alii; quò majus sentimus ex jactura eorum detrimentum.
 De hoc sui ipsius amore loquitur Philosophus 2. *Magn.*
Moral. cap. 11. Ipsi nobismet ipsis maximè volumus bona,
 27 *ut simus scil. & bene simus.* Ex eò derivamus illa *Pythagora-*
rum præcepta, quæ in aureis vulgò dictis *Carminibus*
 continentur: *Ea facito, quæ tibi non noceant. Illa perficito,*
quæ tibi postea molestias non excitent. Nemo tibi vel verbo
persuadeat vel facto, agere, dicereve aliquid, quod tibi non
sit conducibilius confer. Robert. Scharrok de sinib. & offic.
- 28 *secundum naturæ jus Cap. 6. n. 1. p. 361.* Non ineleganter
 Auctor *Dissertationis de principis Jusli & Decori*, quæ
 Apologiam continet *Civis Hobbesiani p. m. 33.* „Ante
 omnia

omnia autem, *inquit*, in me comprehendo esse summum⁶⁶
 studium conservandi memet salvum & incolumem: huic⁶⁶
 studio subserviunt appetitus edendi, bibendi, vindictæ,⁶⁶
 affectus amoris & doloris, denique omnes animæ passio⁶⁶
 nes: & conducit ad expletionem istius appetitus totius⁶⁶
 corporis fabrica & organorum subordinatio: ita, ut aut⁶⁶
 planè isthæc omnia frustra sint, aut fatendum sit, Dei⁶⁶
 voluntatem esse me meaque, quæ in creatione mihi con-⁶⁶
 cessit, conservare salva & integra. Sub hæc autem vitæ⁶⁶
 membrorumque conservatione non tantùm ea compre-⁶⁶
 hendi oportet, quæ vitæ & membris incolumitatem præ-⁶⁶
 stant, sed etiã ea, quæ naturali eorum usui repugnant,⁶⁶
 vitanda esse eãdem ratione docetur, aut quæ subvertunt⁶⁶
 eum finem, ad quem nos vitæ, membrorumque & facul-⁶⁶
 tatùm homini propriarum natura ducit. *H. J.* “

Cùm itaque nefarium sit, atque Divinæ voluntati &
 rectæ rationi repugnans castrationis facinus, Legislatores
 suis in Rebus publ. id inultum relinquere noluerunt, sed ad
 coercendam hanc audaciam & improbitatem pœnas statue-
 runt sat graves. Inter Salicas quidem leges *tit. 31. §. 18. & 29*
19. pecuniariam tantùm reperio hanc: si quis ingenuus in-
genuum castraverit aut virilia truncaverit, ut mancus fiat,
IV. den. qui faciunt sol. C. culp. Jud. si verò ad integrum
tulerit, VIII. den. qui faciunt sol. CC. culp. Jud. Item inter ³⁰
 capitula Caroli Magni Imperatoris, quæ Legibus Salicis
 addi jussit apud Goldastum *tom. 3. Consti. Imp. p. 147. cap. 5.*
rubr. de mancatione quâlibet: si quis alterum præsumptione
suâ vel spontè castraverit, & ei ambos testiculos amputaverit,
integrum Widrigildum suum juxta conditionem persona com-
ponat. Si virgam absciderit, similiter, si unum testiculorum,
medietatem solvat. Lege Ripuariorum; si ingenuus ingenuum ³¹
castraf

28 CAP. II. DE CASTRATIONIS SCELERE

- castrasset trecentis solidis multabatur tit. 6. §. 1. Legis Ripuariorum vid. Not. Gotbofr. ad Nov. Leon. 60. n. 18.* Sed & suâ jam ætate Domitianum Imperatorem mares castrari prohibuisse, Svetonius refert in *Vitâ Domitiani c. 7.* Quippe non solum Reginis & Magnatibus mulieribus in deliciis erant Eunuchi; eâ enim ista flagrabant cupiditate, quâ Gellia quædam de quâ Martialis ad Panicum scribit, quæ volebat *attrectari non parere* apud Franc. Connamum in *Comm. J. Civ. lib. 2. cap. 15. p. 206.* ac vel propterea lex illis temporibus de non castrandis maribus necessaria. Hugo Donellus *ad t. C. de Eunuchis n. 51. pag. 335.* Sed & detestabili prorsus modò Principes atque Illustres Viri eorum usi sunt contubernio, non secus ac fœminarum. *Sabina* Conjugis suæ Romanorum Imperator *Nero* tanto post obitum illius, an per imprudentiam an volens calcibus oppressa desiderio teneri cœpit, ut puerum libertum *Sabinæ* venustate formæ simillimum, cui *Spori* nomen, exsecari iusserit, eoque pro uxore usus fuerit, *Xiphilinus* è *Dione lib. LXII. Hist. Rom. in Nerone.* Ipse sanè *Domitianus Earinum Eunuchum* amaverat impensius, quoniam autem *Titus Vespasianus* exsecros quoque plurimum *dilexerat*, vetuit in ejus contumeliam, ne quis in posterum intra fines Imperii Romani castraretur *apud Dionem lib. LXVII. in Domitiano in pr.* Coccejum quoque *Nervam* legem de non faciendis Eunuchis tulisse *vid. ibid. in lib. LXVIII. post princ.* Et *Neratii* quidem *Prisci* atque *Annii Veri* Consulum temporibus Scto cautum erat, *ne quis servum castrandum traderet, secus pro parte dimidiâ bonorum multaretur* l. 6. & l. 3. §. 4. ff. ad Leg. *Cornel. de Sicar.* *Paulus* autem *ICTus receptar. sententiarum lib. 5. tit. 23. §. 7.* ultimi planè supplicii meminit. Qui hominem, *inquit, invitum libidinis aut promercii causâ castra-*

castraverit castrandumve curaverit, sive is servus, sive liber sit, capite punitur. Honestior publicatis bonis in Insulam deportatur. Verùm ex Constitutione *Divi Hadriani*, ad 39 quam provocat Ulpianus in l. 4. ff. ad *Coruel. de scar.* perinde est sive invitum sive sinentem quis castraverit, uterq; & castrationem perficiens, & qui se sponte castrandum præbuit, L. *Cornel. de sicariis* tenetur cum bonorum publicatione. *Constantinus* Imperator non solum capitali eos 40 supplicio, qui in orbe Romano Eunuchos fecerint, affici, sed & locum, ubi hoc commissum fuit Domino sciente & dissimulante, confiscari voluit in l. 1. C. de *Eunuchis*. Ac 41 quando *Leo* Imperator in l. 2. C. eod. gravissimam adversus eos statuit poenam, qui Romane Gentis homines, sive in barbaro sive in Romano solo Eunuchos factos emere ac vendere ausi fuerint, aut qui hujusmodi emptionis seu cujuslibet alterius alienationis instrumenta conscripserit, aut qui octavam vel aliquid vectigalis causâ pro his susceperit, exceptis barbaræ Gentis Eunuchis extra Imperium Romanum factis, non aliam nisi mortis poenam indigitari volunt juxta Glossam ad d. l. 2. Ex quò simul intelligitur, 42 eandem emptori & Venditori irrogatam esse poenam; plerumque enim commune crimen emptoris & venditoris est, si quid veneat contra leges l. 1. ff. ad l. *Fab. de plag. l. 1. C. de Cupressis. l. 10. C. de Curs. publ.* eadem etiam Tabellioni, 43 eadem Octavario seu Publicano; qui ita ab Octavâ exigendâ vocabatur; tale enim vectigal impositum erat venditioni Eunachorum l. 16. §. 17. de *Publican.*

Sacratissimus Justinianus noster criminis hujus perfe- 44 cutionem in J. Novissimo, hæc fieri voluit, ut: *si vir castraverit, ipse similiter castratur*, non prorsus iniquè, quippe vix tres illorum ex nonaginta mortem effugiebant;

30 CAP. II. DE CASTRATIONIS SCELERE

ac si incolumis evaserit, in gypsum mittatur, per omne vite sue tempus ibi mansurus, si mulier castrare non verita fuerit, ipsa in exilium mittatur, ac præterea bona illius, qui quæve hoc fecerit Fisco addicantur, & si servus sit, qui castratus est, is eò ipso liber efficiatur, dominiumque ejus amittatur: ac pari poenâ affici vult eos, qui mandaverint id fieri, aut qui obtulerint personam locumve ad id faciendum. in Nov. 142. Leo VI. Imperator autem in Nov. 60. clementiorem quodammodò sententiam respicit, dum naturæ hujusmodi insidiatores mutilatione vicissim mutilari prohibet, sed eos qui castraverint, flagris cuteque tenus tonsione deformari, atque bonis privatos exules esse, eos verò qui mandaverint, aut castrationi hominis auctoritatem præbuerint, decem auri libris in fiscum deferendis mulctandos inque decennium relegandos, ac si in albo Imperatorii famulatus sint, præterea albo prorsus eximendos statuit; servum autem, qui injuriam sustinuit, liberum pronunciat; liberæ conditionis hominæ, si sibi ipsi hujus injuriæ auctor fuerit, suo, quod passus est, consensui acceptum ferri jubet. Quam sanè Leonis constitutionem plerique etiam ICtorum in summâ æquitate fundatam non immeritò contendunt.

46 De cætero non obstat lex 27. §. 28. ff. ad L. Aquil. ubi castrati pretiosiores fieri dicuntur, quia scilicet terri castrati, ut supra vidimus, habiti sunt in deliciis & mulierum custodes fuerunt. Menochius de Arbitr. Judic. quest. & caus. lib. 2. cent. 6. casu 570. n. 13. Resp. propterea ex L. Aquiliâ quidem non tenetur, si ex castratione pretiosior factus, potest tamen, qui castrationem fieri curavit, injuriarum vel in quadruplum ex Legibus XII. Tab. actione scil. in factum d. §. 28. & gl. ibid. vel ex Edicto Edilitio

con.

conveniri *d. §. 28.* quia semper turpis virilis abscissio judi-
 cara est Peretz *ad t. C. de Eunuchis n. 1.* & quia forte mor-
 bosus factus est *per l. 7. ff. de edil. edict.* juxta *l. 6. §. 2. C.*
l. 38. §. 7. eod. secus ac animalia in usus humanos condita, 47
 quæ castrata majori plerumque usû sunt, quam integra,
 quod in equis, bobus, vervecibus apparere volunt. *vid.*
Becmannus in Doctrin Moral. cap. XI. §. 3. p. 173. Item in
 mulo, qui ex castratione neque morbi neque vitii quid
 habere videtur *vid. d. l. 38. §. 7.*

Quod reliquum est rectè exemptos ab hâc legum ex- 48
 ceptione vult Cujac. *ad t. C. de Eunuchis (1)* eos de quibus
 Justinus Martyr *in secundâ apologiâ pro Christianis* ibi: sine per-
 missû Præfidis & eò sine quendam ex nostris preces sive
 libellum Imperatori obtulisse (2) si Barbari in barbarico
 solo castrati, eorum enim in orbe Romano licitum est
 commercium *juxta LL. supra alleg. (3)* qui cum Clementio 49
 juxta Zonaram in can. 24. per morbum in eam partem
 irrumpunt; cujus rei elegantem suppeditat rationem Leo
 in *d. Nov. 60. in fin.* *Id enim, inquit, naturam non muti-*
lare, sed illi succurrere est. Sicut fieri solet in calculo. 50
 Brunnem. *ad l. 1. C. de Eunuchis, & in Canon. 8. synod.*
Constantinop. I. *Quemadmodum enim Nicæna prime synodi*
canon, eos qui morbo execti sunt, non punit propter mor-
bum; sic & nos nec sacerdotes, qui aegros castrari mandant,
condemnamus, nec Laicos, qui propriis manibus ad castratio-
nem utuntur, reprehendimus, hoc enim morbi esse medelam
non autem creatura insidias fieri, vel opificium injuriâ affici
existimamus. apud Theod. Balsamoni p. 568.

Sed & id observatû non est indignum, quod quidam
 legum auctoritate castrati fuerint in pœnam. Apud Con- 51
 stantin. Harmenopulum *lib. 6. Procheiron t. 4.* hæc legas:
 obru.

32 CAP. II. DE CASTRATIONIS SCELERE ET POENĀ.

obrutescitibus, hoc est, qui jumenta inscendunt, penis refector.
 52 cator. Perinde castratione mulctati servi in adulterio & furto deprehensi in L. Salicā; de priori casū in tit. 27. §. 4. ibi: si servus cum ancillā alienā mœchatus fuerit, & de ipso crimine mortua fuerit, servus ipse aut castratur aut CCXL. den. qui faciunt sol. VI. culp. Jud. p. 26. è Bibliothecā Pithœi; apud Goldastum in tom. 2. Constit. Imp. p. 7. de posteriori in tit. 42. §. 4. ibi: Et si in ipso supplicio furtum fuerit confessus aut castratur aut CCXL. den. qui faciunt sol. VI. solvat.
 53 apud Pith. p. 40. apud Goldastum d. l. p. 11. Eodem genere poenæ afficiebantur Pæderastæ in Lege Wisigoth lib. 3. t. 5.
 54 §. 5. 7. & apud Theophanem pag. 151. Mulierum oppressores in LL. Will. Nothi apud Bromptonum p. 982. & Krygthonum anno 1087. Quandoque & Proditores, quorum quidam oculorum & genitalium amissione mulctatus apud
 55 Sugerium in Ludovico VI. p. 308. Henricus VIII. Anglorum Rex tempore dissensionis Regni sui & Pontificis Romani edictum promulgaverat; ut Clericus qui literas banni Papalis deferret in Regnum, oculos & genitalia amitteret. Itemque Presbyteri, qui tempore Interdicti cantare noluerint, genitalibus privarentur apud Goldastum in tom. 3. Constit. Imperial. pag. 346.

CAPUT III.

DE JURE SPADONUM EUNUCHORUMVE CIRCA CONJUGIUM.

SUMMARIA.

Controversie de Eunuchorum	Plerisque hoc conjugium absurdissimum est & Divine Institutioni adversum Sc.	2
Conjugio his temporibus Barb. Sorilifius Dresdens. Aula Camerarius dedit occasionem		
Ordo qui hic servabitur.		

RA-

Rationes ADVERSUS CONJUGIUM. EUNUCHI (Prima ab auctoritate Jurium (1) J. Divini 4
Eunuchi Malieribus fricticibus videntur similes 5
 (2) J. Canonici 6
 (3) J. Civilis 7
Omnino autem Imperatoris Leonis Nov. 98. tale matrimonium damnat 8
Uta quia absque Ecclesia ludibrio illud: crescite & multiplicamini adhiberi nequit in initiatione tatum conjugum 9
Ulcia: à sine matrimonii principali, qui hic ne sperari quidem potest, & propterea ejusmodi conjugia Reze sunt homicidia 10
Qui juxta Hebræorum traditionem à precepto contrahendi nuptias sint exempti? 11
Crescite & multiplicamini, an tantum habeat per modum benedictionis, an etiam mandati? 12
A Mose ad Mosen non surrexit sicut Moses, quomodo intelligatur? 13
Frustra in Eunuchi conjunctione fructificatio intenditur. 14
Uta quod ne quidem libidinem extinguat in Ennuchis 15
Eunuchus suspirans apud Syracidem. 16
Peculantior juxta Arnobium. 17

Castratione animus libidinosus non aufertur secundum Beermannum. 18
Terentiana Meretricula de Eunuchi impotentia judicium. 19
Mulieribus salacibus in deliciis sub pretextu impotentie juxta Juvenal. & Clement. Alexandrin. 20
Propterea à Turcis in totum excantur. 21
Vta quod congressus cum Eunuchis in femina libidinem augeat & metus adulterii subsit. 22
Congressus conjugalis tendere debet ad generationem sobolis, secundum Clem. Alexandr. & Augustin. 23
Vta; quia ne mutuum quidem adjutorium in hac conjunctione locum habet. 24
RATIONES PRO CONJUGIO EUNUCHI.
Præcautio prima: nobis non esse sermonem de aliis Eunuchis, quam qui ex castratione passi sunt injuriam 25
Præcautio secunda: quidam Eunuchorum integris in universum virilibus privati. 26
Alii altero teste destituuntur, sed in his virtus prolifica univertur 27
Alii ambobus, omni etiam arri-gendi facultate simul amissa 28

E

Alii

<i>Alii Veneris stimulum sentiunt, sub distinctione</i>	29	<i>Quatuor à Libero gradus constituti eorum, qui honestè matrimonium contrahunt</i>	41
<i>Conjuges futuri & justam ætatem habeant & corporis integritatem.</i>	30	<i>In Eunuchi conjugio duo fines occurrunt, etiam ex sententiâ Facult. nostræ Theol.</i>	42
<i>Aliqui jure à nuptiis arcentur, aliqui naturâ, quatenus natura desunt, que nuptia desiderant aut contrahende aut contrahæ cum Donello</i>	31	<i>Idæ: quia & senibus unum solùm finem intendentibus matrimonium permittitur.</i>	43
<i>Illi inter Eunuchos à conjugio non repelluntur, qui Venerem exercere possunt</i>	32	<i>Quale Davidis cum puellâ Abisag conjugium juxta Abulensem?</i>	44
<i>Ut de hoc constet, an permittendum, ut, ad quod Sorilifus se obtulerat, quis teneret cum puellâ congressum?</i>	33	<i>Abraham CXL. anno, Massiniffa CX. Caro Censorius LXXX. susceperant liberos &c.</i>	45
<i>Venetiis aliquando noluerunt Adolescenti, qui impotens credebatur, filiam sponsam promittere Parentes, antequam cum puellâ aliâ tentasset coitum</i>	34	<i>Idæ: quia sterilibus conjugium conceditur</i>	46
<i>Tale cum meretrice periculum fieri concessit Vicarius Episcopi ibidem.</i>	35	<i>Objectiones Beze & Cyprai resolvuntur</i>	47. 48. 49
<i>Ratiolma pro Matrimonio: à tertio sine, evitacione fornicationis desumpta.</i>	36	<i>Non omnes Eunuchi suâ culpâ libidinosi</i>	50
<i>B. Lutheri sententia de tertio sine</i>	37	<i>Castratione libido non extinguitur juxta Epictetum, Basilium, Augustinum.</i>	51. 52. 53
<i>An Principalis sub N. T. matrimonii finis libidinis extinctio?</i>	38	<i>Idæ quia & matrimonium propter solam liberorum legitimationem cum concubinâ contrahum justum est</i>	54
<i>Cypriani & Augustini sententia</i>	38-39	<i>Licet post susceptos ex concubinatâ liberos ante tamen horum legitimationem eam aliâ intervenerint nuptie</i>	55
<i>An unus finis sufficiat, si omnes obtineri nequeant?</i>	40	<i>Quamvis etiam contracturus mortivicius sit adeoq; spem amplius nullam suscipienda proli habere queat</i>	56
		<i>Idæ: quia & conjugium cum intentione</i>	

sentione atque mutuo consensu non coeundi est legitimum. 57	In quo consistat conjugium i- psum? 77
Testimon. Augustini, Fulgen- tiii 58.59	In quo conjugii usus? 78
Aliud August. Testim. 60	In quo conjugii fructus s. effe- ctus? 79
Quale Josephi & Mariae conju- gium? 61	Aliud est nec coire nec generare posse, aliud generare non posse, coire tamen posse. 80
Ad Obj. quod appetitus Conjug. cohabitandi sit naturalis &c. 62	Minus ad coeundum requiritur quam ad gignendum. 81
Conjugii laudes ex S. Pagine & Augustino 63.64	Ad matrimonii contrahendi ha- bilitatem sufficit coeundi sa- cultas 82
Sit perpetuum continentia votum illicitum, non illicitum est per- petuo continere 65	Parladorii sententia remiss. 83
De aculeis carnis Anselmi opi- nio 66	Quod Auctor tr. de Principiis Justi & Decori de Senum Conjugio dicit, locum habet in Eunu- chis 84
An conjugium sine corporum com- mixtione rite subsistat Hugonis de S. Victore sententia 67	Non tamen privato ausu Eunu- chus nuptias contrahat nec Sa- cerdos iis benedicat 85
Vlta: quia & congressus Conjugis cum Coniuge gravida non pro- hibetur 68	Dissuadendum ejusmodi conju- gium 86
Emanuelis SA. & Facultatis Nost. Theologicae judicium 69	Ibi magis caute procedendum, ubi Eunuchorum copia, quae ratio impulsiva Sixtina Constitutio- nis 87
Zenobia post conceptionem Mari- tum non admisit. 70	Examen rationum contra Conju- gium Eunuchi ad I. 88
Vllma; a notitia, quam de qua- litate habet puella 71	Explicatio textus Deut. 23. v. 1. 89
Propter quam cum impotente validum est matrimonium 72	Castrati in V. T. Proselytas justas & libertinas item Nerbinas & Mamzeras dubias ducere pote- rant 90
Responsum Consist. Lipsiensis 73	Expositio textus Matth. XIX. vers. 10. & 11. ex Basilio 91
Emanuelis SA. sententia 74	
Vlllva; quia non in omni conju- gio desideratur conjugii effectus; a quo differt conjugium ipsum & conjugii usus 75. 76	

<i>Cur non mollibus & mulieribus</i>	<i>Crescite & multiplicamini</i>	112
<i>fratricibus similes & qua harum</i>	<i>Exemplum, quo mas XX. annorum</i>	
<i>pœna?</i>	<i>uxorem duxit LXXVI annorum</i>	113
<i>Quid ad object. Canon. respondendum</i>	<i>An Conjugium præcisè institutum propter sobolis procreationem</i>	114
<i>Canonis sibi aliquando contrarii</i>	<i>Omnes tres matrimonii fines sunt principales</i>	115
<i>Qui eorum adulterini?</i>	<i>Et ad obj. ex August.</i>	116
<i>Jus Canon. passim spontè receptum & quomodo?</i>	<i>Et ad obj. Beza</i>	117
<i>Responsum ad Sixti V. constitutionem, quam studid aliqui Pontificiorum ignorant</i>	<i>Et ad obj. Hebræorum</i>	118
<i>Sixti V. constitutio ex Parladorio & Bullario Roman.</i>	<i>Differunt: usus rei intermissus & usus rei contrarius</i>	119
<i>Multùm aliquando mali à jure Canonico profectum</i>	<i>Et Hieronymi ad Obj. Vigilantii</i>	120
<i>Lutheri de eo iudicium</i>	<i>Elegans Augustini ad Obj. Et</i>	121
<i>Sixti V. constitutio Bruto Fulmini non absimilis &c.</i>	<i>Gustù & tactù parum homines distant à brutis</i>	122
<i>Et Ad Object. ad. L. Civ. & que L. Julia de marit. Ordin. capita.</i>	<i>Becmanni non inelegans distinctio</i>	123
<i>L. Papiæ Poppæ de procreandis liberis</i>	<i>Resp. ad Rat. III. contra conjugium Eunuchi</i>	124
<i>Qua causa fuerit condendarum istarum legum.</i>	<i>Resp. ad Rat. IV.</i>	125
<i>Et ad l. 39. §. 1. de Jure dot.</i>	<i>Eunuchi possunt facere commixtionem sexuum, licet non seminum juxta Tostat. Abulens.</i>	126
<i>Que Connani, Cujacii, Parladorii interpretatio</i>	<i>Basili huc faciens iudicium</i>	127
<i>Quid de Nov. Leonis 98. sentiendum</i>	<i>Et ad rationem dubitandi</i>	
<i>Quid Et ad dubium verborum:</i>	<i>Utam</i>	128
	<i>Et ad Utam</i>	129
	<i>Pium Fratris cujusdam hâc de re monitum</i>	130

I. MATRIMONIUM ipsum EUNUCHORUM quod attiner, res sanè est, quæ non caret difficultate propter dissen-
sum

sum Theologorum atque Ictorum; Maximè verò eos inter hæc materia in publica erupit dissidia, cum Eunucho cuidam Italo Mediolanensi, *Bartholomæo Sorillis* Camerario Dresdensis Aulae Intimo ab *Electore* Divæ memoriæ *Johanne Georgio II.* Conjugium concederetur cum *Dorotheâ Elisabethâ Liechtwerinâ* Virgine XVI. annorum, status & qualitatis Corporis Sorillis non ignarâ, Vitrico Matreque consentientibus.

Et ingens certè catalogus eorum est, qui Eunuchorum sponsalia & conjugia irrita dicunt atque abominanda. Beza in *tr. de repudiis & divortis p. 39.* cum Imperatore Leone Ejusmodi, *inquit* Eunuchorum connubia probare non modò absurdissimum, sed & turpissimum fuerit. Cui omnino & illo subscribunt, qui congressum hunc vocant Institutioni Divinæ adversum, naturæ inimicum & in S. matrimonium ignominiosum.

Rationes autem primùm adferamus quæ facere videntur adversus Conjugium Eunuchorum; posthæc, quæ pro stabiliendo eò adduci possunt, & tandem, quomodo dubiis in contrarium allatis sit occurrendum.

Et Imò quidem adversus hoc Conjugium faciens ratio, petitur ab auctoritate Jurium & i. quidem Divini. Videlicet generalem Nomothesian Divinam *Deuteron. XXIII. vers. 1. Non intrabit Eunuchus attritus vel amputatis testiculis & abscisso Veretro Ecclesiam Domini* juxta Rabbino- rum aliorumque explicationem, non modò comprehendere exclusionem à Juribus atque beneficiis Ecclesiæ atque Reip. Judaicæ quippe etiam, quia immisericors præsumebatur, non recipi poterat in senatum Paul. Cypræus p. 1. *Cap. 9. de Sponsa lib. 8. n. 19.* Sed eâ ipsâ etiam Conjugium cum foeminâ Israelitide prohiberi *vid.* Gerhardus

38 CAP. III. RATIONES ADVERSUS

in loc. de conjug. §. 235. Magisq; perpicuum textum occurrere *Matth. XIX. vers. 10. 12.* Accedite, quod ob abusum feminis est, polluones Mollibus ex mulieribus frictricibus Tertulliano vocatis (quas Tribades appellant,) nefariâ se libidine polluentibus non sint ab similes ac propterea à Conjunctione adeò honestâ & sanctâ eò magis arcendi, quò majus eo ipso arcetur & evitatur peccatum, *opus carnis* Apostolo dictum *ad Galat. V. vers. 19. Ephef. 5. vers. 3.*

6 2. *Canonici* in C. quod interrogasti I. caus. XXXIII. quæst. 1. & accepisti, I. X. de frigid. & Malef. C. quod sedem 2. X. de frigid. Maximè etiam ob Ballam Sixti V. Pontificis Romani Anno 1586. motù proprio editam.

7 3. *Juris Civilis* cum enim *Lex Julia & Papia* sœcundas desiderent nuptias utique iis, qui prorsus infœcundi essent, uti exemplo est, quiquagenaria juveni nubens & sexagenarius puellam ducens, nuptiis interdixit, *Goddeus ad l. 128. D. V. S. n. 2.* Dubio itaque procul Eunuchi etiam à nuptiarum & liberorum jure arcebantur *l. 39. §. 1. ff. de Jure dotium & L. 14. §. 1. ff. de Manumiss. Vind.* si enim mulier castrato nupserit, dos non est, Ergo nec matrimonium, Hinc etiam castratus matrimonii causâ manumittere

8 nequit, Ergo nec contrahere. Juri Justiniano autem majorem hujus rei effundere lucem *Imperatorem Leonem in Nov. 98. sanctâ. Beza d. loc. juxta istum enim si quis Eunuchorum ad matrimonium procedere conperiat & ipse stupri pœna obnoxius esse, & qui Sacerdos istiusmodi conjunctionem profanato sacrificio perficere ausus fuerit, sacerdotali dignitate denudari jubetur.*

9 II. Quod Ministri verbi divini rationes autem non nullæ in ipsis modò allegatis textibus comprehenduntur his Conjugibus, si tales dicendi, benè precari atque sacra ista ver-

verba citra manifestum Ecclesiæ ludibrium effari nequeant: *Crescite & multiplicamini.* Quia

III. finis matrimonii principalis, qui est liberorum ¹⁰ procreatio sperari nequit, quippe *non solum nullus homo se generatur, sed etiam horrendo quodam modo plurimi homines perduntur, quam ejusmodi Vir muliebri semen inusile reddat, adeo, ut non modo pro scortatore, sed etiam pro homicidâ ejusmodi hominem habeam. Etsi enim in scortatione magnum vitium inest, tamen in eâ simpliciter contra naturam non peccatur sed tantum in ἀνωγία* ait Beza d. tr. p. 250. Etenim ¹¹ sicuti apud Hebræos (loquimur ex eorum traditione) præcepto illo Divino: Crescite & multiplicamini omnes masculi tenebantur, ut ante expletum annum XX. Uxorem ducerent, ita ii tantum eximebantur, qui (1) acriori libidinis stimulo immunes assiduo legis studio incumbabant, aut (2) partium, quibus Viri sumus, defectum fuerunt impares generationi. Selden. *lib. 5. de J. N. & G. apud. Ebr. c. 3.* Ab his enim nuptiarum præmia frustra expectant foeminae, quibus hæc sola causa est nubendi. D. Ambrosius in *Cant. XXXII. quæst. 2. cap. 1.* scilicet illis permitti nequeunt nuptiæ, in quibus verum fieri nequit divinum fructificationis & multiplicationis mandatum. Est enim istud *crescite* ¹² *& multiplicamini* non sola benedictio, sed & mandatum atque præceptum summi Numinis uti interpretatur *Rabbi Moses* filius *Majemon* Vir literatissimus Cordubæ Hispaniæ Urbe An. C. 1131. natus, de quo celebre & vulgatum inter Judæos *A Mose* (Prophetâ) *ad Mosen* (Egyptium ubi maximam partem vitæ transegit) *non surrexit sicut Moses.* Atqui ¹³ talis fructificatio gratis in conjunctione Eunuchi intenditur; nam matrimonium est Viri & Mulieris conjunctio, quæ fit corporum commixtione ut eâ mediante duo coeant in unam

40 CAP. III. RATIONES ADVERSUS
unam carnem Ziegler. *in not. ad Lancelot. Inst. J. Can. lib. 2.
t. 12. §. 14.* Sunt autem Eunuchi, ut cum Clearcho apud
Athenæum loquar: *Viri non Viri*; & cum Lanctantio *lib. 1:
div. Inst. c. 13. semi viri*, vel cum Plauto & Apulejo: *evirati
& emasculati* conf. *supr.*

15 IV. Hanc cohabitationem ne quidem ad remedium
adversus uisionem & incontinentiam quicquam conducere
Eunuchis; eorum enim commixtio tantum abest, ut libi-
16 dinem expleat, ut magis illam incendat. Cypræus *d. c. 19.
§. 13. n. 13.* juxta istud Syracides: spado, Virginem oculis
videns & suspirans & ingemiscens *cap. 30. vers. 21.* nimirum,
quia quod vult, agere non potest. *Et alibi:* spadonis est
propter sterilitatem puellam devirginare. Matrem enim pro-
pter sterilitatem non facit, florem tamen ei virginitatis
adimere cupit. conf. Espencæus *lib. 5. de contin. cap. 12. pag.
17 677.* Quasi verò, ait *Arnobius*, corporalibus his damnis,
fiant languidioris audaciæ & non quotidie videamus eos,
qui sibi demessuerunt has partes, majoris petulantia fieri
atque omnibus postpositis pudoris & reverentiæ frenis in
obscenam prorumpere vilitatem, flagitiorum confessione
vulgatâ. *apud Anton. Clar. Sylvium in Comment. ad L. Reg.
18 § XII. Tabul. cap. 17. p. 423.* Scilicet castratio facultatem
quidem sed non animum exercendæ libidinis tollit. Bec-
19 mannus *in Lin. Doctr. Moral. cap. XI. §. 3.* Et uti cum
Terentianâ Meretriculâ Scaliger. Eunuchos mulierum
maximos esse amatores, sed nihil posse. *in Exercit. 277. dist. 3.*
20 Hinc mulieres salaces Romæ & Reginas Eunuchos in deli-
ciis habuisse, quod sine periculo tumoris genitalis assiduo
congressu libidinem foverent juxta Juvenal *in Satyr. 6.*

*Sunt, quos Eunuchi imbelles & molle à semper
Oscula delectent: & desperatio barba
Et quod abortivo non est opus &c.*

Nem-

Nempe sub prætextu suæ impotentia facile admittuntur ad filias & matronas, quas & ipsò affectu & lenocinio corrumpunt. Clemens Alexandrinus *Pædag.* 3. Ac propterea Turci non solos testes ut olim, sed penem quoque abscindunt. Scalig. *Exercit.* 104. *dist.* 8. *pag.* 387.

Imo V. Lascivo & procaci hoc congressu ne quidem in foemina libidinem extingvi sed magis incendi. Carpzov. in *Jurispr. Consist.* lib. 2. *tit.* 1. *def.* 16. *n.* 1. Hinc metuentum, ne fœmina ejusmodi incontinentia postea stimulis agitata ad adulterinos complexus invitetur Dn. Stryk. ad *J. Eccl. Brunn.* p. 660. Dum enim ex cohabitatione Eunuchi nullum, quem auxiè desiderat, fructum cognoscit, non inanis est adulterii timor & tumor. Natura nimirum huc nos ducit, ut conjunctionis suæ mas & fœmina exitum videant lætum, partuum sibi similem. Quò Clemens Alexandrinus lib. 2. *Pædag. cap.* 10. respexit. *Non coire, inquit, ad procreationem, est facere injuriam naturæ.* Et Augustinus lib. 2. de *Morib. Manichæor. Nuptia,* inquit, *ut ipsa nuptiales tabulae clamant, liberorum procreandorum causâ marem fœminamq; conjungunt.* Nam natura mulieres ad hoc progenuit, ut partus edant, & maxima eis cupiditas in hoc constituta est l. 2. C. de *indict.* *Viduit.*

VI. Quia ne iste quidem finis, quem mutuum adjutorium vocamus, in hâc conjunctione locum habet; Præterea, inquit *Beza,* quòd nonnulli domestica officia prætexunt, etsi colore aliquo non caret, tamen vanum & inane esse res ipsa demonstrat. Qui enim probabile est, ejusmodi vel Virum vel mulierem sic unâ posse simul conflescere, perinde ac si continentia dono essent præditi? *d. loc.* p. 250.

F

PRO

42 CAP. III. PRO CONJUGIO EUNUCHI.

PRO CONJUGIO autem EUNUCHI & ejus validitate hæc facere videntur: Præmittendum autem est:

- 25 1. Nobis hic non esse sermonem de quibuscunque Eunuchis sive Castratis, sanè non de iis, qui sibimetipsis has partes demessuerunt aut volentes castrationi (nisi ob morbum) se submiserunt, ii enim ex malitiâ suâ non debent commodum, nuptiarum videlicet præmium, quò nullus humanorum actuum gravior & sanctior est juxta Anton. Contium. *lib. 1. Lect. subsec. c. 4. n. 3.* reportare, sed scelere suo condignam poenam sustinere, ut *supra* vidimus, & canones ipsi in C. si quis abscidit 4. c. Si qui fe. 5. dist. 55. canon Apostol. 22. distinguunt. Sed qui injuriâ belli, aut in hastiludiis vel necessitate rei manû Medici aut Barbarorum Persecutorumve citra voluntatem suam hanc passi sunt injuriam. Sed &
- 26 2. Horum etiam non eadem est qualitas atque ratio; *aliquibus enim penis ipse cum testiculis est excisus* Franc. Conan. *lib. 2. c. 15. n. 9.* alii *altero tantum* teste carent, & hi neque ad coeundum neque ad generandum sunt impotentes, quia & in erectione & in seminis productione & concoctione & emissionem non magis deficiunt, quam cæteri, qui ambobus donantur. Virtus enim unitur in his. Zachias *in quest. Medicolegal. l. 3. t. 1. g. 9. n. 4.* Ludov. 28 Romanus *in tom. 1. sing. DD. sing. 640.* Aliis *ambo testes* desunt, & horum iterum nonnulli ne quidem penem arri- 29 gere vel stimulos persentiscere possunt. Alii autem & ad Venerem stimulantur & validè etiam exercere eam possunt, atque vel superior testiculi *quædam pars* relicta, ac his non deest aliqua conficiendi semen prolificum, de cujus rei veritate ex præsentium Medicorum judicio constare potest, *vel nulla*, & hinc propriè semen quidem non emittunt, vel emit-

emittunt sed in quantitate nullius considerationis & qualitate tenue & aquosum, atque propterea nullatenus prolificum, voluptatem tamen aliquam coeuntes sentiunt. Zachias d. 9. 9. § 1. 2. 3. 9. 7.

Constat autem matrimonio jungendos debere non solum habiles esse ratione ætatis, sed & sanitatis & integritatis corporis. Strauch. *Dissert. 2. lib. 9.* Prohibentur enim nuptiæ inter aliquos partim *jure*; de quibus *alibi*, partim *naturâ*. Naturâ in his, quibus naturâ defunt ea, quæ nuptiæ desiderant aut contrahendæ aut jam contractæ; *contrahende* consensum desiderant eorum, quorum de conjunctione agitur. Proinde in quibus consentiendi facultas non est, cum his nuptiæ constitui non possunt, quales sunt furiosi &c. *Contractæ* desiderant facultatem sobolis procreandæ, cujus maximè causâ nuptiæ contrahuntur *l. 1. ff. solut. matrim.* in hoc numero sunt impuberes tam mares quàm foeminae, quâ de causâ uter conjugum impubes fuerit, placet inter contrahentes nuptias non consistere *pr. J. de Nupt.* Eodem numero sunt & exmaribus castrati. Hac Hugo Donellus *lib. 13. cap. 19. p. 195 f.* Verum hos tunc admitti, quando facultate exercendi Venerem non destituuntur infra ostendemus. An autem tales sint, ad Medicorum judicium recurrendum existimo, nec permittendum, ad quod Sorihsius se obtulerat; *Er wolte / wann es ihm zugelassen / beweisen / daß er zu dem Exercitio Veneris nicht gänglich untüchtig / sondern / daß er annoch erectionem penis empfinde / den Congressum halten / auch einem Weibsbilde Satisfaction thun / und ihre Brunst stillen und exangviren könne. Auct. Der Urtheils Frage an das Consistorium zu Leipzig in tr. de Conjug. Eenuuch. p. 13. n. 14. § p. sq.* Atque hoc est, quod

tanquam adversus bonos mores improbat *Menochius*, quòd, cum Venetiis ob dubium impotentiae parentes cujusdam puellae haesitarent, eam matrimonio tradere adolescenti summæ dignitatis, periculum de ejus coeuntia (*ut loquitur*) cum aliâ puellâ fieri curarint & cognitâ adolescentis congregandi facultate demum matrimonium permiserint. *Idemq;* 35 *reprehendit* in Vicario Episcopi sede Vacante apud Venetos, qui Virum, quem impotentiae arguerant, recludi fecerat in Camerâ cum meretrice, & postquam cum eâ diu degens nihil egerit, sententiam divortii tulerat: *lib. 6. præsumpt. 90. n. 4.*

Rationes itaque PRO CONJUGIO has damus:

36 I. Quia *non duplex* tantum matrimonii finis, sobolis procreatio & mutuum adjutorium, sed & *tertium* accedat, necesse est; nempe medicina contra incontinentiam seu evitatio fornicationis: sive, quod idem est, duplicem alii quidem matrimonii finem statuunt, sed secundo tertium finem includunt. Sic Menzerus *in tr. de conjug. p. 16.* Finis, *inquit*, Conjugii duplex notatur. Prior est procreatio sobolis, unde est familiae, Reip. & Ecclesiae propagatio & conservatio. Posterior est mutuum adjutorium, idque tam in communibus vitae officiis, tum (post lapsum) in remedio adversus fornicationem. *Vid* quæ hæc de re adduximus *in Diff. de Insignioribus Jur. Matrim. capitibus cap. 4. per tot.* ubi hunc finem ex S. Scripturâ, Patribus, Theologis recentioribus & Ictis demonstravimus subjicimus jam sententiam B. Lutheri *in Comment. ad XXVIII. Cap. Genes. Tom. IX. Altenb. ibi: sed si absque peccato à commixtione cum muliere abstinere non potes, memento & utere medicinâ, quam tibi Deus ostendit, & si hoc non queris, ut liberos procrees, nihilominus Medicinam contra peccatum quare, nempe* 37 *ad*

ad vitandum scortationem & adulterium. Certè nondum 38
 solide refutatam vidimus eorum opinionem, qui principalem sub Novo fœdere matrimonii finem defendunt libidinis extinctionem cum Cypriano libro de *Disciplinâ & habitu Virginum in fin.* Is Prima, ait, *sententia Dei crescere & generare præcepit, secunda continentiam iussit.* Cùm adhuc rudis mundus & inanis est, copiâ fecunditatis generamur, propagamur & crescimus ad humani generis augmentum: Cùm jam refertus est orbis & mundus impletus, qui capere continentiam possunt, spadonum more viventes castrantur ad Regnum. Et Augustinus lib. 1. contra Julianum. Non enim, 39
 inquit, in solâ, ut deliras, commistione maris & fœminæ nuptiarum veritas est, quamvis sine illâ commistione nuptiæ filios procreare non possint. Sed alia sunt ad nuptias propriè pertinentia, quibus ab adulteriis nuptiæ discernuntur, sicuti est thori conjugalis fides, & cura ordinatè filios procreandi, & (quæ maxima est differentia) bonus usus mali, h. e. *bonus usus concupiscentiæ carnis, quò bonò adulteri malè utantur* in C. XI. Caus. XXXII. Quæst. I.

Quamobrem licet unus fortè finis non intendatur, 40
 sufficit si duo, vel alter aliquis, ac propterea nihiloseciùs matrimonium justè subsistere poterit. Lutherus quatuor 41
 eorum, qui honestè matrimonium contrahunt & cohabitant, gradus constituit, *primum* (sed eorum paucos dari asserit) qui generationem prolis spectant; *secundum*, qui in remedium concupiscentiæ uxorem ducunt, *tertium*, qui venustatem eligunt, quâ se oblectent, ut molliter & suaviter vivant, *quartum*, qui ducunt vetulas & Dominas propter opes & gloriam, quibus cum Bernhardo calicem passionis apprecatur in *Comment ad Genes. 24. tom. 9. Altenb.* Hinc 42
 cum uterque finis & evitatio fornicationis & mutuam

adjutorium vel sit vel esse possit in Eunuchis, quis conjugium ejus damnabit? Ac propterea rectè *Theologica Nostra Facultas* in Consilio suo *super hanc Controversiâ de anno 1668. 17. April.* Sodann das Conjugium bestehet / wann nur ein finis ist / nehmlich daß mutuum adjutorium, wie vielmehr wenn zweene sind und die Nothwendigkeit fleischliche Lüste zu vermeiden dazu kommt. pag. 76. Videlicet, quia

43 II. Senibus & decrepitis, qui unicum tantum finem intendunt, curam domesticorum officiorum, ut cum *Beza d. loc.* loquar, sive mutuum adjutorium, matrimonialis conjunctio non denegatur *l. sancimus 27. C. de Nupt. l. si major. 12. C. de legis. hered.* in quâ plerique frustra corporum commixtionem tentant, ob virium enim defectum, earum calorem saltem communicari sibi à puellis succi plenis ali-

44 quando experunt. Hocque est quod *Davidem* exculat cum puellâ *Abisag* conjugaliter cohabitantem, quâ de re *Abulensis*: Honestius erat, quod puella eum calefaceret, eò, quod cum esset valdè frigidus, oportebat eum fricare minus, & facere *quedam alia erga ipsum*, quæ Vir non potest agere honestè circa Virum, *fœmina autem honestè agere potest.* Et mox: *Ad hoc, quod illa puella calefaceret Regem, oportebat, quod teneret cum in sinu suo, i.e. complexum inter*

45 *brachia.* Quis enim hodie cum Abrahamo centesimum & quadagesimum annum agente liberos suscepturus est *Genes. XXV.* Imò ne quidem cum *Massimissâ Numidiæ Rege* nonagenario. *Val. Maxim. l. 4. c. 4.* nec ferè cum *Catone Censorio*, qui octogesimo atatis suæ anno alterum *Catonem* in lucem prodire fecit. Novissimum tamen aliquod exemplum *vid.* in *Disp. nost. de insign. J. Matrimon. Capitib. c. 3. n. 20.*

46 III. Etiam non paucis sterilibus aliis, *vid.* *Consistorialis*

rialis Iprud. Auctores. *Nec obsat*, quod *Beza* dicit: 1. sterilitatem esse vitium intrinsicum, & quod sensu non percipiatur, sed usu potius & experientia; 2. quamvis non semper sit reipsa medicabilis, merito tamen medicabilem praesumi; Congressum sterilem esse aliquatenus naturalem propter remedium adversus incontinentiam, etiamsi ex eorum congressu nihil nascatur p. 351. Cui *Cypraeus* l. 1. 48 de *Sponsal.* c. 9. §. 13. n. 12. subscribere videtur, sed gratis distinguit: Longe, inquit, haec differunt & quidem in eo, (1) quod de sterilitate non constat ante matrimonium & nuptias factas: cum vitium sit latens & occultum & quod percipi & explorari non potest, nisi constante matrimonio, diutino convictu & usu (2) Personae enim steriles etsi non gignant, tamen ab initio ea lege & mente non conveniunt, ut liberis operam non darent. Quin potius liberorum procreandorum causa copulatos esse, planum est: quos tamen spes fefellit. Atque ea opinione & spe freti bona conscientia convenerunt. Eunuchi vero, qui sese tueantur & defendant, nihil tale habent, ut qui exploratum habentes, sese steriles esse, & partibus genitalibus carere, nullam foeticandi spe relicta, mulieres ducunt & mariti fieri volunt &c. p. 418. Respondeo ad *Imum Beza* & 49 *Cypraei*: Non posse me videre, quid juvet foeminam, quae ex congressu appetit sobolem, quod ob vitium intrinsicum & latens nullum cohabitationis effectum fortiat; sive lateat vitium, sive pateat, nihil plus minusve consequitur ex utraque conjunctione ob mariti sui sterilitatem & Eunuchi impotentiam. Ad 2dum: sterilitatem ad minimum medicabilem praesumi? Respondeo, inanem reddi ejusmodi praesumptionem, quando veritate rei contraria vincitur & mulier tot annorum decursu experitur, gratis se nuptiarum pra-

præmia & ex immedicabili vitio sanitatem expectasse. *Nec ad rem pertinet*; quod *Cypræus* dicit: steriles, etsi non gignant, liberorum procreandorum causâ tamen convenire; jam *suprà* ex B. *Luthero* demonstratum, varios esse gradus eorum, qui honestè contrahunt & cohabitant, eorum verò paucos esse, qui prolem ex matrimonio querunt. Et tutos in conscientia esse eos, qui solius libidinis extinguendæ causâ coeunt in matrim. ex J. Can. q. 2. c. solet quæri 6. caus. XXXII. planum est. *Ad 2tium*: quod congressus sterilius sit aliquatenus naturalis propter remedium adversus incontinentiam, & sufficere, quod liberorû procreandorum causâ, ut modo dictum, copulati sint; Eunuchos autem quo se tueantur, nihil habere. *Resp.* Ipsos quoq; Eunuchos propter tertium finem conjugium desiderare scilicet contra ardores & flammâs pravaram cupiditatum & propter vagas libidines, nec sub Novo fœdere opus esse, ut præcisè procreandæ sobolis gratiâ jungantur, sed sufficere, quòd Uxorem suam habeant propter fornicationem, & vel hõc ipsò in cohabitatione conjugali satis defendi. Non enim suâ culpâ (de his juxta *suprà* dicta nobis tantum sermo est) Eunuchi facti, ergo nec sua culpâ libidinosi. *Nam ex sectione membri virilis*, ait *Epictetus* *Arriani* 2. cap. 20, *affectum veneræ libidinis non extingui sed magis augeri appetitum, quò minus datur executio*. Ac sanè, quod de iis, qui mysticam castrationem non probè intelligentes, semetipsos istâ parte privarunt, *Basiliius* dicit: *in libr. de verâ virginitate*: Abscessio majorem in abscessi oculis concupiscentiæ flammam arguit, ignem non abstulit, sed animo desiderioque luxuriat & libidinatur. Id & de his dixero, qui non suâ spontè castrationem sustinuerunt; ut fortè hic illud *Augustini de Verbis Domini serm. 43.* obtineat: *Velimus, nolimus, habemus illas*

illas (concupiscentias) velimus, nolimus, titillant, blandiuntur, stimulant, infestant, surgere volunt, premuntur, nondum extinguuntur.

IV. Quia vel illud matrimonium justum & validum 54
pronunciatur, quod quis cum *concubinâ*, ex quâ liberos
susceperat, propter *solam eorum legitimationem*, ut jura legi-
time natorum nanciscantur, intendit, ita, ut nec conjugium
intermedium sit impedimento; si V. C. Titius ex concubina 58
susceperit filium, dein eâ mediô tempore dimissâ cum Cajâ
contrahat matrimonium, ex cujus legitimâ cohabitatione
prolem susceperit, Cajâ verò mortuâ priorem istam con-
cubinam uxorem duxerit, eâ solâ mente, ut ex concubi-
natû prognati liberi justî & legitimi fieri queant, validum
pronunciari debet & legitimum. Jacob. Otto *§ ibi allegati.*
in Diss. de Resist. Natal. & Infam. tit. 3. §. 8. p. 9. Strau-
chius *Dissert. 4. lib. 9.* Etsi Pater matrimonium contracturus 56
in articulo mortis fuerit constitutus, modô adhuc animi
sensa exprimere queat, uti in Camerâ Imperiali observatum
fuisse meminit Gaël. *lib. 2. obs. 141. n. 8.* Ex quo intelligitur,
non præcisè in eo, qui matrimonialem conjunctionem
desiderat, actualem naturalis debiti præstationem atque
spem tollendâ ex cohabitatione sobolis exigi *vid. Otto d. tr.*
§. 34. & ibi allegati.

V. Quia & tale matrimonium illegitimum non est, 57
quod initur *cum intentione non cœundi* ex mutuo consensu
vid. I. Corinth. VII. 5. Nam Uxor non habet potestatem
corporis sui, sed vir & contra *vers. 4. ibid.* Hinc D. Augu- 58
stinus *ep. 70.* Bonifacium Comitem *ita hortatur*: Si per
Uxorem liceat; si Conjugem non haberes, dicerem, ut in
sanctitate continentia viveres, sed ut ad eam non exhor-
ter, conjux impedimento est, *sine cujus consensione conti-*

G

nenter

*menter tibi non licet vivere, sed si cum illâ agere non potes,
 ,serva saltem pudicitiam Conjugalem & Deum roga, ut
 99 ,quod non potes modò, possis aliquando. Et Fulgentius
 seculo V. Ruspensis in Africâ Episcopus Epist. I. ad fratrem
 quendam, cujus uxor in extremis continentiam conjugalem
 voverat sed postea sanitati restituta, carnis fragilitatem
 allegans, ætatis insuper juvenilis incontinentiam confite-
 batur, hæc inter alia scribit: *Tu itaque qua voveris, redde;
 melius non vovere, quàm vovisse & non solvere. Proinde
 licitarum rerum usus licitè cum temperantiâ geritur, donec
 rei licita renunciatio non movetur: & quamdiu non tenetur
 ex utriusque mariti scilicet & uxoris consensu perpetua con-
 tinentia promissio, non est illicita conjugalis commixtio, sicut
 enim priusquam simul voverent, reprehensibilis fuit unius
 oblatio, quia legitimi consortis deerat consensus: ita cum pari
 obtulerit uterque consensu, quod est inseparabiliter utriusque
 commune, non erit impunitus si quis Deo voluntariâ devo-
 tione oblatum, illicito crediderit opere temerandum; Sin
 continentiam unus vestrum sine alterius vovit assensu, teme-
 rariè se vovisse noscat, & debitum castâ sinceritate conjugii
 60 redhibeat. Quod etiam ex Augustini ad Armentarium &
 Riparium & Paulinam epist. 45. liquet: Una sola causa esse
 posset, quâ te ad id, quod vovisti, non solùm non hortare-
 mur, verùm etiam prohiberemus implere, si forte tua
 conjux hoc tecum suscipere animi seu corporis infirmitate re-
 cusaret. Nam & vovenda talia non sunt à Conjugatis, nisi
 ex consensu & voluntate communi: & si prepopere factum
 fuerit, magis est corrigenda temeritas quàm persolvenda pro-
 missio. Neque enim Deus exigit, si quis ex alieno aliquid
 voverit, sed potiùs usurpare vetat alienum vid. caus. 33. q. 5.
 c. 6. Exempla Conjugalis continentie vid. apud Elpencaum
 lib.**

lib. 6. de continentia cap. 3. Atque huc spectat etiam conjugium *Josephi & Mariae*, quæ expresse conjux istius vocatur *Matth. I. v. 20.* Conjux vera ex primâ fide desponsationis quam concubitû nec cognoverat, nec fuerat cogniturus: Nec perierat, nec mendax manserat conjugis appellatio, ubi nec fuerat, nec futura erat ulla carnis commixtio Aug. in d. Epist. 45. conf. c. 3. caus. XXVII. quæst. 2. Nec obstat, quod appetitio mutua conjunctionis, non sit voluntaria sed naturalis, quod hâc tentemur, uramur, qui verò uritur, habeat contrahendi conjugii præceptum & Resp. cum *Fulgentio* antè laudato: *siquidem continentiam pari vovisti consensu, tenorem vestre dilectionis cum Dei timore servate: Et si quando carnis infirmitas mentem pulsat, animus ad auxilium Divinae miserationis accurrat.* Quæ tamen ideò dicta nolumus, ac si sanctum matrimonii foedus ullo affectum velimus dedecore. Quippe honorabiles nuptiæ & cubile immaculatum Apostolo *ad Hebræos XIII. 4.* conjugalis vita laudabilis est & habet in corpore Christi locum suum, ait Augustinus *Serm. 53. de Verbis Domini c. 4.* Et Paulò post: Novimus membra Christi esse, quæ conjugalem agunt vitam; si membra Christi sunt, id est, si fideles sunt. Saltem id dicimus: mulierem non tangere bonum esse. Et cum laudato Augustino in cap. 9. de Bono Conjug. distingvimus inter bona, quæ propter se sunt expetenda ab iis, quæ secundum quod sunt necessaria, sanè, inquit, videndum est alia bona nobis Deum dare, quæ propter se ipsa expetenda sunt, sicut sapientia, salus, amicitia, alia, quæ propter aliquid sunt necessaria, sicut: doctrina, cibus, potus, somnus, conjugium, concubitus: horum enim quadam sunt necessaria propter sapientiam, sicut doctrina; quadam propter salutem, sicut cibus, potus, somnus; quadam propter amicitiam, sicut nuptia,

- concupitus. Hinc enim subsistit propagatio generis humani, in quo societas amicalis magnum bonum est. His itaque bonis, qua propter alia necessaria sunt, qui non ad hoc utitur, propter quod instituta sunt, peccat aliàs venialiter, aliàs damnabiliter. Quisquis verò eis propter hoc utitur, propter quod data sunt, bene facit; Cui ergo non sunt necessaria, si non eis utitur, melius facit. vid. Jonas Aurelianens, Episcop.
- 65 *lib. 2. de Instit. Laicali cap. 1.* Et notandum est, eos etiam, qui aliàs huic sententiæ adversari videntur, id tantum velle: illicitum esse perpetuæ continentiae votum, non illicitum esse, perpetuò continere, quod & nos cum *Beza* solum curamus; & sobrietate, jejunio, precibus & iis, quæ cum istis coherent, stimulum carnis coerceri posse statuimus.
- 66 Quippe frequenter aculei carnis insurgunt suisque nos vitiis & passionibus sauciantes nequaquam in illâ, quâ delectamur, puritatis qualitate stare permittunt, atque ad illam, quam horremus, frigidam voluptatum plenamque sentibus pertrahunt viam, ait Anselmus Cant. Archi-Episc. in *tr. Ascetic. cap. 3. conf. & cap. 4.* Concludimus itaque hoc quintum
- 67 punctum cum Hugone de S. Victore: Hæc dicta sunt pro eò, quod propositum erat demonstrare, quod sine consensu carnalis commercii conjugium sanctum & verum esse possit, neq; in assensu coitus carnis sanctitas sacramenti conjugalis consistat in *Erudit. Theolog. c. 1. de Mariâ Virgin. perpet. tom. 3. oper.*
- 68 VI. Quia & talis congressus in matrimonio non est damnabilis, qui fit cum *Gravidâ*, ubi tamen evidens est, supervacaneam amplius sobolis procreandæ esse intentionem. Quam in rem Emanuel SA in *Aphorism. confess. voce: debitum Conjugale p. 68.* Nullus, inquit, copulæ modus, si fiat in vase debito, id est, intra uxoris pudenda, est

est peccatum mortale, nec si fiat in festo, aut quôvis aliô tempore, aut cum uxore gravidâ. Cui subscribere videtur Facultas Nostra Theolog. in *d. Resp. p. 76* Daher ist auch die Lust des Fleisches / wie sie im Ehestande ist / und in der natürlichen Beywohnung gebraucht wird keine Tod-Sünde / obgleich der effect nehmlich proles nicht erfolget / als wenn das Weib sterilis oder gravida ist. &c. Quamvis sobriè servata istis temporibus continentia majori ornanda sit laude & encomio, quô nomine maximè celebris Palmyrenorum Regina *Zenobia*, speciosissima mulierum Cornelio Capitolino asserente, omniumque Orientalium fœminarum nobilissima, Trebellio Pollione in *Vitâ Odenati inter Aug. Hist. Script. in Tom. 2. p. m. 260.* judice. Hæc enim tantæ castitatis Uxor, ut nec Virum suum Odenatum, nisi tentatis conceptionibus, sciret: expectatis enim post concubitum menstruis, si prægnans esset, continebat, sin minus, iterum potestatem quærendis liberis dabat *vid. Claud. Espenc. lib. 3. de Contin. cap. 17. pag. 359.*

VII. Vel maximè in præsentî quæstione attendendum esse ad id, quòd, si *fœmina conditionis hujus gnara & de qualitate Eunuchi satis informata* in conjugium consentiat, eò validius reddatur. Nec ad rem est, quod dicunt; nullam quidem ei factam injuriam videri, sed tamen non efficere mulieris scientiam, quò minus damnetur, quod est contra bonos mores & suapte natura detestabile. *Posterius enim illud est, de quo controvertitur, quodque falsum esse partim ex supra dictis, partim adhuc dicendis constabit; Prius verò, nimirum mulieris notitiam de conditione jungendi mariti non parum roboris addere validitati conjugii, & ex eò liquere arbitror; quòd, cum alioquin suo modo nullum dicatur cum impotente matrimonium, legitimum tamèn*

fit & validum, si non obstante impotentia, quia ejus certior facta, foemina consentiat; vel hujus impotentiae maritus conscius nihilominus contrahat, separari enim hoc casu etiam volentes atque petentes non poterunt. *vid. Cap. Consultat. X. de frigid. & Malef. Carpvov. l. 2. Iprud. Consist. t. 11. def. 202. n. 2.* Perinde ergo & Eunuchi conditionis non ignara foemina cur ad tale connubium non admit-
 73 tenda, non equidem video. Quemadmodum eleganter hanc in rem *Consistorium Lipsiense* Anno 1666. respondit: Dieweil die Principal-Interessenten umb dieses Gebrechen Wissenschaft haben / und dessen ungeachtet eitt ander zu heyrathen eines beständigen Sinnes seyn und bleiben/ auch die Mutter der Braut darein gewilliget / und die Verlobb- niß darauff fortgegangen / die andern Freunde darin nichts zu reden und der H. Ehestand von G. Dit zu ehelicher und rechtmäßiger Fortpflanzung des menschlichen Geschlechts zwar eingesezet / zugleich aber dem Mann das Weib zur Gehülffin zugesellet / und über dies nirgends verborhen worden / daß diejenigen Manns-Personen / die nicht Kün- der zeigen können / auch nicht freyen noch ein Weib zur Ehe nehmen / und damit / wenn es zumahl ohne Betrug geschiehet / und das Weib dessen zuvor verständiget wird / in ihrer Nahrung / Pfleg und Wartung / keinen Gehülff- fen suchen sollen / zugeschwigen / daß bey dieser Mannes- Persohn keine solche impotentia zufinden / qua generatio- nis actum, die das Eheverck / sed generationis effectum, sondern die Ehe-Frucht allein verhindert zc. So kan auch das geistliche Gerichte diese einmahl mit allem Fleiß und gutem Bedacht abgehandelte Sponsalia wider der Principalen Personen öffentlichen Willen und Zug keinesweges trennen/ noch weniger ihnen die Priesterliche Copulation versagen /
 son:

sondern es gehet dieselbe auff ihr ferneres gebührendes
Suchen billich fort B. N. W. apud Dominum Stryk. *in*
addit. ad Jus Eccles. Brunnem. lib. 2. cap. 17. p. 665. & in
tr. de Conjug. Eunuch. pag. 16. Quam opinionem etiam 74
amplectitur Emanuel SA. *in d. tr. scienter, inquit, contra-*
ctum cum impotente matrimonium tenere alii ajunt, alii
negant: Tales certè separandi non sunt, sed debent ab
inpudicis actibus abstinere p. 213. Qui autem in iisdem
terminis Eunuchi matrimonium subsistere nequeat, nulla
vera differentia ratio urget, vel maximè;

VIII. Idè, quia omnino distingvendum est inter 75
Conjugii usum & effectum; seu: Conjugium ipsum, Conjugii
usum & conjugii fructum; Conjugium ipsum facit consensus 76
non concubitus; quò sensu Ambrosius in C. XXVII. q. 2. c. 5.
Non defloratio Virginitatis facit conjugium, sed pactio
conjugalis. Denique cum jungitur puella conjugium est,
non cum Viri admittione cognoscitur. *Et in C. tua fraterni-*
tati 25. X. de sponsalib. Matrimonium in veritate contra-
hitur per legitimum Viri & mulieris consensum; quod &
dudum Ulpianus *in lib. 36. ad Sabinum* docuit; Nuptias,
inquit, non concubitus sed consensus facit in l. 30. ff. de R.
J. Conjugii Usus autem, seu ut Hugo de S. Victore *dicto 77*
loco officium conjugii, nihil est aliud quàm sexus commix-
tio; vel nuptiale ministerium, uti cum *Augustino & Leone*
M. loquitur *Espencæus lib. 6. c. 4. de continent. in init.* Tan- 78
dem conjugii fructus, seu, quod perinde est, effectus, est
sobolis procreatio sive ipsi liberi, quos idè concipimus
& edimus, ut ex prole eorum diuturnitatis nobis memo-
riam in avum relinquamus. *l. 220. in f. ff. de V. S.* ac quibus
omnia, quæ nostra sunt, ex voto paramus *l. 50. §. 2. ff. de*
bon. libert.

Ad

Ad hoc autem, ut matrimonium subsistat, non precisè desideratur conjugii fructus, sed sufficit in quibusdam conjugii usus, consistens in copulâ carnali. Nam quamvis nonnulli speratum ex conjugali cohabitatione effectum videre non possint, satis tamen est, quòd opere cohabitationis defungi queant. *Aliud enim est, non solum ad generationem impotentem esse, sed etiam ad Venerem exercendam extincto prorsus ipsarum partium vigore ac calore, h. e. nec coire nec generare posse, aliud autem est coire posse, generare tamen non posse; Etenim plura ad gignendum requiruntur, quam ad coeundum; scilicet Veneri vel flatus distendens satis est; ad gignendum autem, sive perfectum coitum tria desiderant Physici: flatum, calorem & semen. Scaliger de subtil. ad Card. Exerc. 104. n. 8. p. 387. & Exercit. 175. p. 569. conf. Gödd. ad l. 128. de V. S.*

80 Illis verò i. e. qui coeundi potestatem habent, licet generandi potestate destituantur, matrimonium non denegamus, sic enim, quia non omnino ad rem Uxoriam inhabiles sunt, ne in pejora ruant adulterii aut fornicationis flagitia, conjugalem potius cohabitationem ad extinctionem libidinum indulgeamus, Conferatur dextrè Parladorii in quotid. different. diff. 85. §. 1. & 2. Atque, quod Auctor

81 *tr. de Principiis Justi & Decori, Hobbesiana alioquin Philosophiæ strenuus defensor, non ineleganter de Senibus, id ego ob paritatem rationis dixero de Eunuchis p. 45. sq. In provectioris autem, inquit, etatis hominibus (de Eunuchis idem sentio) illa copula damnari non potest, non magis quam vindictæ appetitus in homine infirmo, qui novit suas vires pares non esse in propulsando malo: justè enim tamen irascitur, quia accepit injuriam. Sic justè copulam appetit etiam capularis senex, (Eunuchus) quia objectum adest istius*

appe-

CONJUGIO EUNUCHI.

87

appetitus scil. mulier: licet sciat, se finem (proximum à natura intentum, liberorum procreationem, ut loquitur paulo ante) non posse assequi, non ideo ab usu juris sui prohiberi potest. Et sicut licet cuiusvis propter acceptam injuriam irasci, etiam si suis viribus diffidens desperet actualem aliquam noxam inferre posse inimico: sic etiam cuiusvis licet inire matrimonium, etiam si de procreatione liberorum desperet. H. J.

Sed cum hoc tamen moderamine hæc à nobis dicta 85 esse volumus; scil. non propterea ausu quemlibet Eunuchorum privato ritè ejusmodi nuptias inire vel Sacerdotem iis benedicere posse; sed cognitione desuper Principis aut Vicarii Magistratus opus esse, ut de animo Eunuchi ejusque coëundi qualitate & potentiâ constare queat; Dissvaderi 86 enim debere ejusmodi matrimonium, haud difficulter concedo, etiam ad evitandum, quod quandoque non tam datur quàm sumitur, scandalum; *Mulieribus non facile permittendum, ut Eunuchis nubant, & prestare mulieres ejusmodi graviter admonere, ne in pœnitendas & innuptas illas nuptias & scortationis periculum se precipitent.* Gerhardus in artic. de conjug. n. 235. & cum eò Eichsfeldius in *Orthodoxiâ Casuali* sect. 3. c. 13. tb. 32. Maximè autem ibi locorum 87 sollicitè & cautè procedendum, ubi hoc hominum genus non rarum, sed frequens est; quæ ratio etiam permovet *Sixtum V.* ut adeò rigidam connubiorum ejusmodi censuram emitteret; initialia enim Bullæ hæc sunt: *Cum frequenter in istis regionibus Eunuchi quidem & Spadones, qui utroque teste carent, & ideo certum & manifestum est, eos verum semen emittere non posse, matrimonia cum mulieribus presertim hinc ipsam eorum defectum scientibus contrahere presumant, idque sibi licere pertinaciter contendant, & super hoc diversa lites & controversie ad tuum & Ecclesiasticum*

H

fo.

forum deducantur, requisivit à nobis Fraternalitas tua, quid de hujusmodi connubiis sit statuendum? Jam itaque,

88 Superest, ut RATIONES CONTRA EUNUCHI CONJUGIUM supra adductas *examinemus*:

Ad. I. quâ ad *J. Divini* auctoritatem confugiunt, eâ
 89 id minimè probant, quod probare intendunt. Nam *Deuteron. XXIII. vers. 1.* intelligitur ejusmodi Eunuchus, cui non solum testes amputati, sed & vererum abscissum, & præterea à publicis tantum muneribus in Ecclesiâ & Republ. arcentur; quâ de re *seqv. cap. pluribus*. minimè verò à *matrimonio*, accedit quod lex hæc non naturalis sit, sed merè positiva & forensis; quæ quantum obliget, neminem latere potest *vid. Lutherus in exposit. Deut. XXIII. tom. 5. Alteburg. fol. 110.* confer. *Joh. Adam. Osiander ad*
 90 *Grotium l. 1. d. J. B. & P. c. 1. ad tb. 17. obs. 2.* Imò Castratos sive Eunuchos Profelytas justas & libertinas ritè duxisse, nec non Nethinæas & Mamzeras dubias sed non manifestas, refert *Seldenus lib. 5. de J. N. & G. juxta Discipl. Ebrear. c. 16. p. 659.* Et sufficit, quod Eunuchi cum foeminâ conjugium nullibi in Sacris expressè prohibeatur. *vid. tr. de*
 91 *Conjug. Eunuch. p. 122.* Textum autem *Matth. XIX. v. 10. & 12.* quod attinet, supra responsum est, quando quædam „de mysticâ castratione adduximus. Quam in rem eleganter *Basilius*: sunt, *inquit, Matth. XIX.* spadones ex utero „Matris ita nati, naturæ iis prærogativâ, eò, quod coitum „irritat, exsecti, nuptias respuunt. Sunt & ab hominibus „facti; non vi tantum aut ferro, sed & diligenti custodiâ „& doctrinâ ad virginitatis observantiam inducti, ut quæ „Virgo à Patre servatur *I. Corinth. VII.* sunt & qui seiplos „propter Regnum cœlorum exsecant, aliis præstantiores: „nam primi quidem naturæ beneficio aut maleficio, non casti-

ADVERSUS CONJUGIUM EUNUCHI.

59

castitatis affectū aut studio nuptias averfantur; secundi-
 virginitatem coacti servare, hanc integritatem non sui-
 esse meriti verū se observantium satis indicant. At ter-
 tii, cū neque naturæ ad castitatem tuendam nitantur-
 auxilio, nec ab hominibus, quorum sub ditione sint, vel-
 præmiis allekti, vel violentiâ servati detentique ad virgi-
 nitatis sese certamen exercent, cujus servandæ causâ-
 conjugium mundumq; contemnunt, toti de regno cœlo-
 rum pendent ad quod & laboribus gloriosis adspirant,
 spiritualis gratiæ instinctū abscissi & præcipuum ac singu-
 lare opus propriis non alienis viribus exercentes. *H. 7.*
 Quod verò *Mollibus* & *Mulieribus fricticibus* similes esse 92
 volunt Eunuchos, ut propterea eorum conjunctionem
 mollitiem potius quàm conjugium appelles, in eò petitur
 id, quod in principio erat quæsitum; *supra* enim contra-
 rium ostensum & *infra* suo loco adhuc quædam addentur.
 Nec etiam videmus, perinde Eunuchos coeuntes puniri, 93
 ac Frictices, quas pro diversitate delicti (quod tacere præ-
 stat quàm exprimere) modò pœnâ ordinariâ capitis, modò
 arbitrariâ gravi tamen affici volunt. *J. Bapt. Fragosus de*
Regim. Reip. Christian. in part. 1. lib. 2. Disp. 4. §. 18. n. 237.
 & *Jul. Clarus in lib. 5. sentent. §. fornicatio n. 28.* Sed ita
 potiùs concludimus: Eunuchi cum puella conjunctio rite
 inita non est stuprum, non meretricius congressus, non
 concubinatus, non incestus &c. Ergo est verum Conjugium.
vid. d. tr. de Conjug. Eunuch. p. 116.

Canones quod concernit, non quidem cum *Cyno* 94
Pistoriensi simpliciter profitebor: Jus Canonicum plenum
 esse erroribus *apud Duaren. in prefat. de S. Eccles. minist. &*
benef. Id tamen expeditum est, canones diversis & inter 95
 se malè coherentibus sententiis quandoque conflictari

H 2

affe-

asserente Hyeronimo Balbo, Episcopo Gurcensi *in lib. sing.*
 96 *de Coronatione cap. 6.* Maximè autem priorum Pontificum
 Epistolas ac conciliorum canones maleferiatos quosdam si
 non primùm finxisse, fictas saltem nãnas ementito anti-
 quitatis titulo in publicum protrulisse, apud Doctos dubio
 amplius caret. Quippe Epistolæ illæ, quæ eorum Ponti-
 ficum, qui ante Siricium vixere, nominibus, collectione
 quãdam Decretalium *Isidori* titulo hodiè circumferuntur,
 post tempora demum Caroli M. orbi obrudi cœperunt,
 quod & ipse Baronius confiteri tenetur *ad Ann. 865. &*
 97 *tom. 2. Annal. ad ann. 102. sect. 7.* Quoniam tamen sponta-
 neo ac liberrimo Principum consensû passim hoc jus est
 receptum, Sixtin. *de Regalibus lib. 1. c. 4. n. 118.* & meritò,
 quatenus verbo divino non est contrarium Matth. Stephani
de Juris dict. l. 3. p. 1. c. 3. n. 23. Brunnem. *in paratit. ad*
Wesensber. t. d. J. & J. quæst. 18. Inde in non paucis casibus
 atque quæstionibus controversis & cum primis in matri-
 98 monialibus legimus hujus Juris vestigia. Textus itaque ex
 hoc jure pro stabiliendâ adversûs Eunuchi matrimonium
 opinione adductos si inspiciamus, de frigidis & impoten-
 tibus ibi agi non de Eunuchis, obscurum haud esse potest.
 Cœterùm etiam hâc de re Jure Pontifico diversas fuisse
 sententias, diversaque decreta *ex C. 2. de Frigid. & Malef.*
 constat; hanc tamen obtinuisse consuetudinem, ut quâ
 quis uxore potiri non possit, vel suo vel uxoris vitio, propte-
 reâ eam tamen non dimitteret, sed retineret ut sororem,
 liquet *ex C. 2. 3. 4. eod. tit. confer. Cujac. ad t. de Frigid. &*
 99 *Malef. Decret. Greg. IX. post. tom. 3. oper. p. 308.* Tandem Sixti
 V. Bulla ad quam Frater Urbanus ab ascens. Carmelit. *part. 2.*
Inst. Jur. Can. cap. 7. §. 6. & Henricus Henriquez *in tom. 1.*
summe Theolog. Moralit lib. 12. de imped. matrim. cap. 8. pro-
 vocant,

ADVERSUS CONJUGIUM EUNUCHI.

61

vocant, quòd is generaliter suà constitutione declaraverit, spadones sive Eunuchos utroque testiculo privatos, esse & semper fuisse omnino matrimonio inhabiles etiam sciente & consentiente foemina; à multis, etiam Pontificiis fortè studio ignoratur. Sic Henr. Canisius *lib. 2. Instit. Jur. Can. tit. 15. in not.* posteaquàm matrimonium Eunuchi eò casti quòd erigere possit & immittere in vas debitum mulieris, etiamsi sine semine fiat, cum Navarro approbasset, inque contrarium supra citatum Henriquez ad Bullam Sixti V. provocantem allegasset; *Verùm*, inquit, *hactenus videre non licuit eam constitutionem, ut inde certiore sententiam potuissim elicere & lectori proponere.* Proponit tamen eam¹⁰⁰ Parladorius inter quotidianas differentias. *Diff. 85. S. 2.* ubi Sixtum V. Rescripto ad Hispaniarum Legatum sive potiùs Nuncium Apostolicum Episcopum Navarrensem ita causam hanc decidisse refert, *que autem his premissa sunt supr. in fin. rationum pro matrimonio Eunuchi vidimus.* Frater¹⁰⁰ nitati tuæ per præsentés committimus & mandamus, ut¹⁰⁰ conjugia per prædictos & alios *quosunque Eunuchos & spadones* utroque teste carentes cum quibusvis mulieribus defectum prædictum sive ignorantibus *sive etiam scientibus* contrahi prohibeas eosq; ad matrimonia quomodocunq; contrahenda inhabiles *auctoritate nostrâ* declares. Quibus¹⁰⁰ reliqua Sixti *tom. 2. Bullarii Rom. ad An. 1586.* subjungenda: Et tam locorum ordinariis, ne hujusmodi conjunctiones¹⁰⁰ de coetero fieri quomodocunq; permittant, interdicas¹⁰⁰ quam eos etiam, qui sic de facto matrimonium contraxerint, separari cures & matrimonia ipsa de facto contracta nulla irrita & invalida esse, decernas. Eos etiam qui sic jam contraxerunt, si appareat, *illos non ut caste simulant, contraxisse, sed actibus carnalibus & libidinosis operam*

Et 3

dare,

„dare, simulve in uno & eodem lecto cum predictis mulieribus
 „dormire convincantur, omnino similiter separaricures. Nos
 „enim ita in promissis & non aliter per quoscunq; iudices
 „& Commissarios quacunq; auctoritate & dignitate fungen-
 „tes, sublatâ eis & eorum cuilibet, quâvis aliter iudicandi &
 „interpretandi facultate in quacunque causâ & instantiâ
 „judicari & definiri debere; & si secus super his à quoque
 „quâvis auctoritate scienter & ignoranter attentatum for-
 „san est hactenus, vel attentari in posterum contigerit,
 „irritum & inane decernimus. Non obstantibus cujusvis
 „Civitatis, Provinciæ aut Regni statutis, legibus Municipali-
 „bus aut consuetudinibus, quæ abusus potius & corruptelæ
 „censendæ sunt, etiam si ab immemorabili tempore obser-
 „vata dicuntur, cæterisque contrariis quibuscunque.

Verùm ad hanc Bullam Papalem id respondemus, quod
 totalioqui toti Juri Canonico, quod in terris Ecclesiæ Romanæ
 ferè à solius S. Pontificis pender potestate, in casibus verbo
 divino contrariis opponere solemus. Videlicet, non in totum
 recipi Canones, sed quatenus res in eo propositæ juris natu-
 ralis & Divini vestigia imitantur. *vid. Hunnius de Auct. J.
 Civ. & Can. cap. 14.* Plus enim mali ab illo jure enatum
 esse, quam boni, asserere non dubitavit Conringius *de*
 „*Origin. Jur. German. c. 26.* Nam ex hujus juris canonibus
 „& decretis didicimus Christi Patrimonium esse Regna,
 „opes ac possessiones; sacerdotium Christi & Ecclesiæ Pri-
 „matum esse imperium; Gladium Christi esse potestatem
 „temporalem, Episcopos esse Ecclesiæ non ministros modò
 „sed capita: bona Ecclesiæ non modò Doctrinam Evange-
 „licam, ardorem fidei, contemptum mundi sed vestigalia,
 „decimas, oblationes, collectas, purpuram, mitras, aurum,
 „argentum, gemmas, prædia, pecunias; & summi Pontificis
 esse:

CONTRA CONJUGIUM EUNUCHI. 63

esse: gerere bella, dissolvere fœdera, solvere iuramenta⁶³
 absolvere ab obedientiâ & domum orationis facere spe-⁶⁴
 luncam latronum &c. Cornelio Agrippa Iudice *de Vanit.⁶⁵*
scientiar. cap. 92. Unde Beatus Lutherus: Das geistlicheroꝝ
 Recht ist/ wie alle Juristen sagen/ ein Buch voller Unflats/
 das nach Geld stincket. ap. D. Heinric. Linkens *in Discurs*
pralim. de Jurib. Templorum pag. 9. quatenus scilicet ea, quæ
 Sacris Scripturis adverſa sunt, ac non nulla futilia in eò
 comprehenduntur, quam etiam ob causam hujus juris ex-
 equias apud Wittebergenses, contradicentibus cum pri-
 mis Ictis Henningio à Gæden & Hieronymo Schurffio, fieri
 voluit. Multa enim alioqui etiam in eò contineri à Prin-
 cipibus Protestantibus jure merito recepta, nemo ambigit.
 Sed & quis non videt, multorum recentioris ævi Pontifi-
 cum Romanorum constitutiones atque Decreta ejusdem
 esse farinae, quorum si substratæ materiæ ratio admitteret,
 longum adducere possemus catalogum, in quem hanc etiam¹⁰³
 Sixti V. conjicimus, Bruto suo Fulmini adversus Henricum
 Navarra postea & Galliarum Regem itemque Henricum
 Borbonium Principem Condæum quondam emissio ob irra-
 tionabilitatem suam non absimilem, quippe non solum
 contrahenda Eunuchorum matrimonia prohibet, sed &
 contracta rescindi jubet; Illud dum facit, extinctionem
 libidinis in vas indebitum mitti mandat, adulteriis & for-
 nicationibus ansam suppeditat, hoc verò sacerdotalem
 benedictionem derisoriam reddit, contra Divinum effatum:
 Quos Deus conjunxit, homo non separet. Imo vel ideò,
 quia constitutio ista & rationibus destituta & contra bonas
 rationes data vim atq; robur legis universalis habere nequit.

Juris autem Civilis dispositionem si lustremus, & primò¹⁰⁴
 quidem *L. Juham de maritandis Ordinibus* ea Ann. 735. à C.

Julio

Julio Octavio Augusto juxta Franciscum Hotomann. in lib. sing. de Legib. Pop. Rom. lit. 7. lata ex his inter alia consistebat capitibus: *Ut omnes Cives Romani viginti annis majores uxores sponsas ve haberent: ut qui liberos, quos in potestate haberent, injuriâ prohibuerint uxores ducere vel nubere, à Magistratû cogentur in matrimonium collocare & dotare: ut nuptiæ essent fecunda: ac propterea; ne quinquaginta annis minor sexagenario nuberet, neque Vir hâc ætate junior quinquagenariam uxorem duceret.* Hôcque etiam L. Papiâ Poppæâ de
 105 *procreandis liberis*, quæ M. Papium & Qv. Poppæum auctores habet, cautum fuisse, idem refert Hotomannus lit. P.
 106 *Erat nimirum exhausta cædibus atque bellis civitas, ut itaq; sobole iterum repleretur, & Respubl. hominibus abundaret, fertilia desiderabantur conjugia, quod fieri non poterat, si vel Vir ad generandum idoneus fœminæ effœtæ, quæ concipere & parere amplius nequiverat, vel, vice versâ jungeretur.* Quam tamen postea prohibitionem sustulit Imperator in l. 27. C. de nuptiis. Confer, Ant. Augustin. d. LL. SCe. p. 77. Alber. Gentil. de Nupt. lib. 5. c. 3. vid. quæ in Disp. nostr. de Insigniorib. Jur. Matrim. capitibus cap. 3. n. 2. & seqq. adduximus. Ac propterea à L. Julæ & Papiæ Poppææ prohibitionem argumentari velle ad Eunuchorum connubia, inconueniens esse judicamus. Ulpianus autem in L.
 107 *39. §. 1. de Jure dotium* asserto nostro non obstat; si spadoni, inquit, mulier nupsierit, distinguedum arbitror, castratus fuerit nec ne; ut in Castrato dicas dotem non esse, in eo, qui castratus non est, quia est matrimonium & dos & dotis actio
 108 *est.* Ex eò enim evidens est atque manifestum, Francico Connano Interprete lib. 2. Comment. 7. Civ. c. 15. n. 9. non omnem spadonem à Jure connubiorum excludi, sed tantum castratos, scil. qui ne experiri quidem valent aut tenere, quid

quid in hoc genere possint, illos verò, quibus tantum testes
desunt, aut evulsi aut attriti, quia non omnino ad res vene-
reas inepti, sed iis operam dare possunt nullà licet sobolis
spe, non prohiberi, quò minus matrimonia contrahant. vid.
Connan. *d. loc. plurib.* Inde per eandem *l. 39.* Cujacius *post. 109*
tom. 3. oper. p. 398. ad tit. de frigid. & malef. probat, Jure Civ.
Spadones matrimonia contrahere posse, licet subiciat, quia
non est spado omnino extra spem procreandorum libero-
rum, cui peculium est salvum. Nobis tamen cum Connano
sufficit, ad id, ut matrimonialis conjunctio locum habeat,
quòd spes licet prolis adempta, actus tamen matrimonii non
prorsus desit. Eleganter *Parladorius*, dum rationē dat diffe-
rentiæ, cur spado uxorem ducere possit, castratus non item:
Mihi, *inquit*, si inter tot tantosq; Viros sententiam dicere li-
cet, illa verior videtur esse ratio, quia castratus, ut qui totis
careat genitalibus, *penitus ad rem Veneream inhabilis sit,*
at spado, *quanquam generandi non habeat potestatem, quia*
tamen coeundi habet, non omnino ad rem uxoriā inha-
bilis est. Igitur castratos tanquam ad rem veneream peni-
tius inutiles pro nihilo habuerunt leges, quod ad maritalia
jura attinet, at spadones, *quia coeundi habent potestatem, est*
illis generandi desit potentia, non omnino despexerunt jura,
quia scilicet hanc generandi potentiam, tanquam ab ocul-
to naturæ genio dependentem sui juris non esse judicarunt,
sed naturæ. *in quotid. differentiis diff. 85. §. 1. n. r. -- 6.* Ex di-
ctis etiam de vero *l. 14. ff. de manum. vind.* sensù constare,
arbitramur. Leonis autem Imperatoris cognomento Phi-
losophi *Novellam 98.* tanti non esse momenti existimamus, ut
propterea ab allegatis rationibus ipsiusque Juris Civilis dispo-
sitione abeundum sit, is quippe ingenii & Philosophiæ, quâ
nonnunquam abusus, fiducia non raro temerè quadam cor-

rexit ac mutavit, unde etiam *Albericus Gentilis* Novellas Ejus negat authenticas, quòd multa contineant absurda, impia, ridicula & superstitiosa, *vid. Hunnius de Auct. J. Civ. & Can. c. 6.* Quamobrem tantùm abest, ut aliqua earum apud nos sit auctoritas, ut nec ætate ejus unquam obtinuerint, ait *Cujacius lib. 17. obs. 31.* nec postea in Germaniã aliisve Regionibus vim Legum habuerint. *Hieronym. Brukner. in decis. Matrim. cap. XI. n. 31. p. 422. Conf. sapius alleg. Theol. nostræ Facult. Réspons. p. 98. & seq.*

- 112 Ad II, quã urgetur, consveta benedictionis verba *Crescite & multiplicamini* non sine Ecclesiæ ludibrio à sacerdote hoc in casu adhiberi; *Respondemus:* quod in præalleg. Disp. nostra *c. 3. n. 7.* regeffimus, ubi dubitatio eadem circa matrimonium atque decrepitorum sublata, nimirum benedicendi hanc formulam circa sacram matrimonii initiationem *non præcisè requiri ut finem,* sed adhiberi in piam *Divinæ & primæ institutionis memoriam* ac propterea etiam
- 113 *ann. 1666.* mense Jun. cum Hamburgi in æde sacrâ D. Catharina: fœmina LXXVI. annorum Catharina Bolters matrimonio jungeretur Masculo XX annorum, formula ista non
- 114 prætermittenda; Nec sequitur conjugium à Deo institutum est propter sobolis procreationem, E. quando casu aliquò impediti hunc finem non assequuntur, commixtio eorum est contra ordinationem Divinam & ipsi naturæ adversa. Planè *Ludovicus Dunte in Casib. Conscient. p. 803.* Darzu ist/ inquit, vornehmlich der Ehestand geschaffen/ daß eines des andern Gehülffe seyn soll; Adam solte arbeiten/ Haushalten/ regieren/ wann er auch in seiner Unschuld blieben wäre. Solches würde ihm zu schwer worden seyn: darumb hat ihm Gott eine Gehülffin geschaffen; und das ist sein primarius matrimonii, daß eines des andern adjutorium und Gehülffe sey/

sey/ Gott den Schöpffer zu erkennen/ ehren und anzubehalten/
auch zu arbeiten und Hauszuhalten / und ist also fürnehmlich
der N. Ehestand eingesezet/ daß die beeden Eheleute zusam-
men Gott erkennen sollen. Und hierauff spricht er allererst:
Wachset und mehret euch. Seyd fruchtbar und fül-
let die Erde. Es ist aber offenbahr/ daß nicht alle Menschen
fruchtbar seyn und die Erde füllen / das ist / Kinder zeigen;
darumb denn folget / daß der Mensch nicht *principalissime*
darumb von Gott in den Ehestand gesezet / daß er auch
Menschen zeigen soll. Der Ehestand ist ein mysterium,
dadurch Christi Ehe und Liebe vorgebildet ist/ welche da nicht
bestehet in Kinderzeigen/ sondern in herzlich Liebe und Ge-
meinschaft. -- Fruchtbarkeit machet keinen Ehestand/ wie
Unfruchtbarkeit keinen auflöset. Et sanè, si ex his verbis
benedictionis necessitas procreandæ sobolis colligenda, vel
ea fortè in sterilium conjugii omittenda, neque illa verba,
quæ agri spinis & carduis referti mentionem faciunt, adhi-
beri possent in nuptiis ejus, qui agricola non est. Hochmann.
de benedict. nupt. cap. 4. §. 29. Itaque quamvis non in omni
conjunctione maritali illa per prolem incrementum atque
multiplicatio in effectu obtineri queat, sufficit tamen quod
aliæ preces atque vota pro incolumitate, prosperitate & con-
cordia fieri atque nuncupari possint.

III. Finis matrimonii principalis an sit liberorum pro-
creatio, dubium redditur à nonnullis, quod & ex iis, quæ ex
Ludovico Dunte modò allegavimus, constat. Nos cum illis
facimus, qui *plures matrimonii fines statuunt, eosque non sub-*
ordinatos sed ultimos; procreationem sobolis, mutuum adjuto-
rium & evitacionem fornicationis, pro qualitate videlicet sub-
jecti, ut *supra* loco diximus & ex B. Luthero *ex Comment.*
ad Genes. 24. tom. 9. Altenb. p. 697. demonstravimus, ubi in-

ter alia hæc habet: Secundus gradus eorum est, qui uxores ducunt vitandæ fornicationis gratiâ. *Non adversantur aut oderunt prolem, sed principalis eorum finis est, ut castè & pudicè vivant.* Nimirum prout in matrimonio senum principalis finis est, mutuuum adjutorium, *vid. Disp. nostra Matrim. ante alleg. cap. 3. n. 16.* ita præter hunc alius quoque concupiscentiæ videlicet remedium obtinet in Evnucho. Novi quidem, Præfulem Hipponensem Augustinū *l. 9. de Genes. ad Lit. c. 3.* mutuuum adjutorium non absolute finem dicere, sed in respectu ad usum conjugalem in generatione & educatione; si autem, inquit, quaeritur, ad quam rem fieri oportuerit hoc adjutorium, nihil aliud probabiliter occurrit, quàm propter filios procreandos. Verum idem postea *lib. de bono conjugali c. 1.* Poterat, inquit, esse in utrôque sexu sine tali commixtione alterius regentis, alterius obsequentis amicabilem quædam & germana conjunctio *conf. cap. 3. ibid. vid. alleg. Dissert. d. c. 3. n. 23. & seqq.* Id autem durum est, quod Beza dicit: *horrendò quòdam modò plurimos homines ex hac conjunctione perdi, semen muliebrem ab ejusmodi Viro inutile reddi, huncq; pro homicidâ debere haberi?* Quis enim non videt, illud exinde inconueniens sequi: ejusmodi etiam conjugem, qui sterilis cum fœminâ hujus sterilitatis non ignarâ matrimonium contraxit; ex paritate rationis debere haberi pro homicidâ, cùm si subjecto per omnia bene disposito fœmina fœcunda aptaretur, hanc conjunctionem sobolis procreatio exciperet. Nec est, quod *Hebræi* dicunt, illud Crescite & multiplicamini non se per modum benedictionis tantum, sed & imò magis per modum mandati ac præcepti habere; *Resp. 1.* Hoc nos fateri de Veteri Fœdere, non item de Novo. Cum adhuc radis mundus & inanis est, copiâ fœcunditatis generamur, propagamur & crescimus ad humani generis augmen-

augmentum; Cùm jam refertus est orbis & mundus impletus, qui capere continentiam possunt, spadonum more viuentes castrantur ad Regnum ait Cyprianus in lib. de disciplina & habitu Virginum in fin. Vid. supr. Ratio. i. pro Conjug. Eynuchi. (2) Longè ab invicem differre: *Non uti re aliquà* 119
& usum rei naturalem subvertere. Sive: aliud esse, usus rei intermissus & usus rei contrarius. *vid. Auctor. tr. de Principiis Justitiae & Decoris p. 30. & seq.* vel ut alii: diversa esse, finem Conjugii non assequi & fini Conjugii illicito modo adversari; hoc est culpabile, istud non item. Nec obstat, si cum Vigiliantio 120
 objeceris: si omnes Virgines fuerint, nuptiæ non erunt, interibit genus humanum? D. Hieronymus huic potius illudit, quàm respondet: *Infantes non vagient in cunis, obstetrices absq. mercedibus mendicabunt & gravissimo frigore solus atq. contractus Dormitanus vigilabit in lectulo: hóc enim modò si omnes te cum fatui sint, sapiens quis esse poterit?* De- 121
 votè Augustinus de bono conjugali cap. 10. objicientibus: quid si omnes velint continere, unde subsistet genus humanum? *Utinam, regerit, omnes hoc vellent, duntaxat in charitate -- multò citius Dei Civitas completeretur & acceleraretur Terminus seculi,* ap. Cl. Elpencæum, lib. 5. de contin. cap. 6. p. 632. Nam 122
 istæ voluptates duæ gustus & tactus, id est, libidines in cibos atque venerem prodigæ, solæ sunt hominibus communes cum bestiis, & idcirco in pecudum ferorumque animalium numero habetur, quisquis est his ferinis voluptatibus præventus Aul. Gellius lib. 19. Attic. Noct. 6. 2. Quod & Plato de Rep. & in Phædro seu de Pulchro statuit, ubi eos, qui libidinibus rei Veneræ & gulæ involvuntur, pecudibus comparat. Cate- 123
 rùm istam Beckmanni distinctionem, quando quærit: an Conjugiū per istud cresceat sit præceptū, facile sustineri posse censeo: scil. inter obligationē respectū totius communitatis hominum

minum & respectu singulorum, adeoq; obligationem ad conjugium non tam individua singula afficere quam totius speciei conservationem; perinde ac agriculturæ exercitium totum humanum genus obliget, non singulos ex hominibus *in Polit.*

124 *Parallel. cap. 7. §. 1.* Quod verò in ratione adversus matrimonium Evnuchi *tertià* dicitur: Matrimonium esse Viri atque mulieris conjunctionem, Evnuchos autem non Viros esse, sed Semiviros, eviratos, emasculatos; ad id *Resp.* hác eos appellatione insigniri, quia non omnia, quæ Virorum sunt, præstare vel saltem non in effectù ritè perficere possunt; Sufficit autem quòd rei Venereæ iudulgere, de quibus tantum sermo nobis est, non prohibeantur, adeoq; non omnium virium defectu laborent.

125 IVtam à nobis vel maximè negari, ex iis, quæ jam diximus, oppidò liquet. Quippe vel ideò, quoniam carnis tentationes experiuntur, invidendum iis non est, quò minùs remedio adversùs insurgentes corporis voluptates utantur, & libidines carnis per honestam conjugalem concubitum expellant. Nam scintillæ carnis corruptæ primæque labis ante

126 omnia in iis pullulant. Quam in rem Tostatus Abulensis *Tom. 3. Comment. in Matth. XIX. quæst. 59.* Si autem, inquit, soli testiculi abscissi fuerint, non auferuntur desideria: imò sunt valdè magna, in quibus peccare possunt. Etiam si non tolluntur omnes actus. Possunt etiam qui tales sunt, facere commixtionem sexuum, sed non commixtionem seminum: testiculi enim adjuvant ad effusionem seminis, extendendo vias expondere suo vel alias, Et ideò castrati, quibus virga manet, fortes tentationes patiuntur, quas non explent; sed possunt de-
127 florare quamcumq; mulierem, nullam tamen imprægnare: Huc omnino faciunt ista Basilii ad *Simpliciam* in sapius commemorata

moratâ *epist. 87.* Qui, *inquit*, non habet, unde, quod intus titillat & prurit, evacuet, vix extingvit ac remittit tentiginis æstum ac vigorem, donec eum rabientem nisus & fatigatio, ut ferunt, exsolverit. Attestantur his non solum naturæ ratio, sed & vitæ experientia, referente Reverendo quodam & canis & annis Senæ, confessam sibi esse mulierem, cum Eynucho, cui à Viro fuerat commissâ, ausam hoc securius rem habere, quò minus præ illius sterilitate concepturam se confisam. Et alio per æquè verace, Virginem quandam Ecclesiæ Canonicam ei cum lacrymis agnovisse, cubicularè ei Eynuchum vitioso affectu complexuq; totum toti affusum, eum non habentem, quò cupiditati sasisaceret, dentibus uti solitum, ferventem ita in carne rabiem morfu indicantem; eam verò castrationis velut escâ, quod rei inexperta esset, tentatam implicatamq; nefarios ejus Viri conatus expertam simul & averlatam ac pluribus lamentatam. -- Sit enim licet Eynuchus, Vir tamen natura est. Et bos cornutus, sublatis licet cornibus non fit equus, bos adhuc est, & animo cornupeta, cervicem saltem inclinans, & caput ad feriendi impetum formans, eâ sæpe parte ferit, quâ cornibus ante armatus fuit: sic indignationem & iram actus imaginatione explens, non quasi casto vulnere ferretur ac percuteret, sed ut priùs scinderet ac dirumperet. Sic mas, abscissis licet genitalibus, mas naturâ remanet, mulier horum abscissione non effectus, ad actum se foeditatis nihilo componit seriùs, amorem spirat, ad amplexum, concubitum rabiemque gliscit atq; fervet, etiamsi eâ parte foeminae turbulentus incumbens non corrumpat, tamen quasi corruperit & libidini satisfecerit, sic hujus sceleris afficitur imagine: mulieris totum quidem animum violans sed & corpus ad ejus corruptionis actionem vehementius stimulans. H. I.

Ad V. Metuendum nimirum esse, ne foemina ad adulterinos invitetur complexus. *Respondeo*: hoc non fieri per se ex hac cohabitatione sed ex accidenti. Et dum nemo non bonus bonave præsumitur, etiam de his conjugibus idem dicendum esse existimo. Sufficit enim, quod tale matrimonium ad castè vivendum ineatur. Basilius Ponce *in tr. de Sacram. Matrim. lib. 7. cap. 62. n. 6.* Et piæ, quæ tum coram cœtù Ecclesiastico pro noviter nuptis circa initiationem funduntur preces, quasq; ipsi pro salute suâ mittunt, Dei O. M. gratiam præstolantur & assistentiam. Ac propterea illud *Clementis Alexandrini*: non coire ad procreationem, esse, facere injuriam naturæ; itemque *Augustini*: Libero

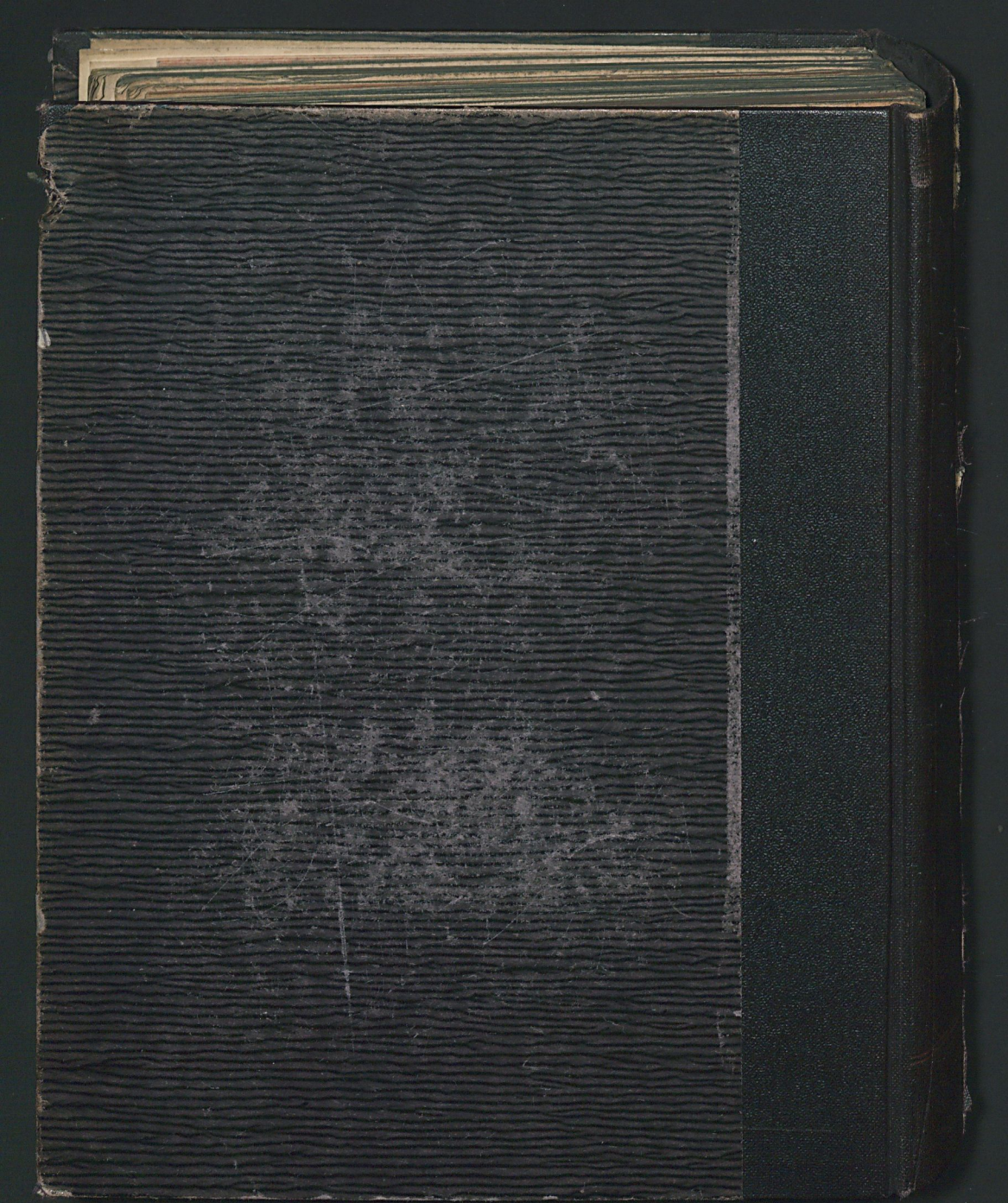
berorum procreandorum causâ marem foeminamque conjungi, cum grano salis accipienda ac de *subjectis tantum habilibus* intelligenda. Nec magis pro lascivo & procaei congressu horum cohabitatio habenda ac Mariti sterilis ad rem tamen Veneream non omnino inepti cum Coniuge succiplenâ & foecundâ. Dominus Bruckner. in *Decis. Matrim. c. 9. p. 427. n. 4.*

129 Ad VI. & ultimam tandem: Et hoc inficias ire non veremur, quin potius nihil obstare, quod minus mutuuum adjutorium in hoc conjugio locum habeat, indubitanter asserimus. Nec enim curam domesticorum officiorum eos *tantum* intendere, sed & omnino de remedio contra vagas libidines & pravarum cupiditatum flammâs sollicitos esse & vice versâ, supra diximus. Et cum nuptiarum bonum in quibusdam saltem sit humanitatis solatium, juxta Augustin. de *bon. Viduitat. c. 8.* Evnuchus idem largiamur; qui præterea movetur concupiscentiæ carnalis affectibus, licet desituatur carnis effectibus. Idem in *lib. 6. contra Julian. c. 4.* Ut verò incontinentiæ dono, quod his conjugibus negat Beza, crescant & inclarescant, in humilitate ardentissimis precibus vacent ac
130 sobrietati studeant. Non minus eleganter ac piè quidam Odo in *tom. 2. spicilegii Veter. script. ap. Luc. d. Acherium p. 547.* Magna, inquit, est certè & pulcherrima virtus castitas, si tamen cum castitate teneatur humilitas. Alioquin de solâ castitate Deo placere non possumus, nisi etiam cum castitate humilitatem veraciter habeamus. Imò plerumque magnos tentationum assultus castitas patitur, idcirco, quia superbia de corde non expellitur. Si igitur de castitate vis esse securus, esto in humilitate fundatus. *Et paulo post:* Bonum est etiam ei, qui castitatem custodire desiderat, ut in cibo & in potu sobrietatem teneat, & orationi frequenter insistat. Postquam enim Diabolus naturalis concupiscentiæ ignem ciborum adjectione paululum ardere conspiciat, continuò in semetipsò spiritum nequitiae colligit, & ad accendendum concupiscentiæ ignem toto conatu flatum tentationis emittit. Et ideo bonum est, ut ignis concupiscentiæ aquâ parsimoniae extingatur, & Diaboli flatus orationis spiritu repellatur. H. I.

Mendis ita occurras B.L. p. 37. lin. 14. leg. illi, p. 38. lin. 2. leg. accedere, lin. 3. leg. & pollutiones, ibid. pro ex; & lin. 11. leg. Bullam. lin. 18. leg. arcebuntur. lin. 23. affundere. p. 39. lin. 6. quum, lin. 20. leg. Caus. p. 40. in fin. leg. mollia. Reliqua pro tuâ benivolentiâ corrigas.

Königsberg, Diss., 1686-94

B.I.G.

Farbkarte #13

JURIDICA,
ONUM
DRUMVE
IM PRIMIS
EORUM,

X. 24
1694, 1

Heyrath.

SIDIO
BERENT,
C POTENTISS.
NBURGICI JUDICII
SILIARIIL.

ntilationi submittit
us *Meißelbach* /
uffus.

O MAJORI
Inno M DC XCIV.

RELISNERIANIS.

7.